

વેસ્ટર્ન ટાઈમ્સ પારિમાલ

તા. ૨૦ મે, ૨૦૨૪ 20/5/2024

સાપ્તાહિક પૂર્તિ

૨૧મી સદીના વાહનો માટે એક ઈંધણ તરીકે હાઈડ્રોજન બેસ્ટ ઓપ્શન

આપણા પ્લાનેટ બચાવવા ભારત સહિત વિશ્વના દેશોમાં લાખો કરોડો વાહનોને ઈ-વાહન બનાવવાના પ્રયાસો થઈ રહ્યા છે. જેથી પરંપરાગત ઊર્જા સ્ત્રોતોનો વારંવાર ઉપયોગ કરવાનો ન પડે જેમાં હવે એક એક નવા ઈંધણથી પર્યાવરણ શુદ્ધ બની રહેશે.

આજે સમગ્ર વિશ્વહ ક્લાયમેન્ટ ચેન્જ અને ઊર્જાની અછત એ બે મુખ્ય સમસ્યાથી ઝઝૂમી રહ્યું છે. પરંપરાગત ઈંધણ (અસ્થિભૂત ઈંધણ જેમ કે પેટ્રોલ-ડીઝલ)ના વપરાશથી કાર્બન ડાયોક્સાઈડનું પ્રચુછ ઉત્સર્જન થાય છે. જે ગરમીમાં વધારાનું મુખ્ય કારણ છે. પૃથ્વીના વાતાવરણમાં છેલ્લા બે મિલિયન વર્ષોમાં એટલે કે ૨૦ લાખ વર્ષમાં ગ્રીન હાઉસ ગેસીસની માત્રા સૌથી વધુ છે.

ક્લાયમેન્ટ ચેન્જ પર ૨૦૨૨માં જાહેર કરાયેલ રિપોર્ટ અનુસાર લાંબાગાળે ગ્લોબલ વોર્મિંગને રોકવા માટે કાર્બન ડાયોક્સાઈડ (સીઓટુ) ઉત્સર્જનના વાતાવરણમાં ઓછામાં ઓછું થાય તે જરૂરી છે. સીઓટુના ઉપયોગના વિકલ્પમાં ગ્રીન એનર્જીના એક સ્ત્રોત તરીકે હાઈડ્રોજન પર સૌ કોઈની નજર છે. જોકે, કોમર્શિયલ લેવેલે હાઈડ્રોજનના ઉપયોગની માગને પહોંચી વળવું તે માનવ સમક્ષ હજુ એક મોટો પડકાર છે.

સમકાલીન

મોટાભાગના અસ્થિભૂત ઈંધણમાંથી મેળવવામાં આવે છે જે તેની વિશાળ કાર્બન ફૂટપ્રિન્ટ છે.

તેથી આખરે નવીનીકરણીય સ્ત્રોતોમાંથી ઉત્પાદિત ગ્રીન હાઈડ્રોજન પર વધુ ધ્યાન આપવામાં આવ્યું છે. સંશોધન દર્શાવે છે કે પાણી-વિભાજન વિદ્યુત વિચ્છેદન-વિશ્લેષણ એ ગ્રીન હાઈડ્રોજન ઉત્પાદન કરવાની એક કાર્યક્ષમ પદ્ધતિ છે. યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ, જર્મની, દક્ષિણ કોરિયા, ચીન, જાપાન અને ભારત જેવા દેશો હવે સૌરઊર્જા અને પવન જેવા ઓછા કાર્બન ઉત્સર્જિત ઊર્જા સ્ત્રોતો તરફ આંધરિયાં ઉત્પાદિત ગ્રીન હાઈડ્રોજન મેળવવાના સ્ટાર્ટ-અપ્સ સ્થાપવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે.

ભારત સરકારે જાન્યુઆરી ૨૦૨૩માં નેશનલ ગ્રીન હાઈડ્રોજન મિશનને રૂ. ૧૯,૭૪૪ કરોડની બજેટ ફાળવણી સાથે મંજૂરી આપી હતી. આ મિશનનો હેતુ ભારતને વૈશ્વિક સ્તરે ગ્રીન હાઈડ્રોજનનો મુખ્ય ઉત્પાદક અને સપ્લાયર બનાવવાનો છે. આ મિશન ૨૦૩૦ સુધીમાં લગભગ ૧૨૫ ગીગાવોટની સંલગ્ન રિન્યુએબલ એનર્જી ક્ષમતા સાથે વાર્ષિક ઓછામાં ઓછા ૫ એમએમટી (મિલિયન મેટ્રીક ટન) ગ્રીન હાઈડ્રોજન ક્ષમતા હાંસલ કરશે.

હાઈડ્રોજન ઉત્પાદન પ્રક્રિયા સ્વયં ઘણી સરળ છે. પાણી (એચ્ટુઓ)માંથી હાઈડ્રોજન (એચટુ) અને ઓક્સિજન (ઓટુ) પરમાણુઓને વિભાજિત કરીને હાઈડ્રોજન મેળવી શકાય છે. હાઈડ્રોજનને

યોગ્ય રીતે બનાવેલ પાઈપમાં સ્ટોર કરી શકાય છે. ડીકાર્બોનાઈટ્રીંગ અર્થતંત્રમાં ઊર્જા વાહક તરીકે હાઈડ્રોજનને મહત્વનો ગણાવતા પીટર ફેરલીએ ૧૪ ડિસેમ્બર ૨૦૨૩ના રોજ નેચર જર્નલમાં પ્રકાશિત થયેલા એક લેખમાં હાઈડ્રોજન-બર્નિંગ પ્લાન્ડ-ના મોટા હાઈડ્રોલોજિકલ ઈશ્યુ વિશે સવાલ કર્યા હતા.

આ જ લેખ જણાવે છે કે હાઈડ્રોજનના ઉત્પાદન માટે એચ્ટુઓના વિદ્યુત વિચ્છેદન-વિશ્લેષણ માટે ૮ લીટર પાણીની જરૂર પડે છે અને કિલોગ્રામ દીઠ શુદ્ધિકરણ હેતુ માટે વધારાના ૧૫ લીટર પાણીનો વપરાશ કરવામાં આવશે. આ લેખ એ હકીકત તરફ

નિર્દેશ કરે છે કે જો ફોટો-વોલ્ટેઈક સેલ્સ અને વિન્ડ ટર્બાઈન સહિત સૌર પેનલ્સના ઉત્પાદનના તબક્કામાં ઉપયોગમાં લેવાતા પાણીની ગણતરી કરીએ તો ગ્રીન હાઈડ્રોજનમાં વધુ પાણી વપરાય છે. જોકે, એક ઉપાય એ શોધી કાઢવામાં આવ્યો કે દરિયાઈ પાણી હાઈડ્રોજનનો અમર્યાદિત સ્ત્રોત પ્રદાન કરે છે. હાઈડ્રોજનને ઉત્પાદિત કરતાં ડિસેલિનેશન પ્લાન્ટ ગંભીર પર્યાવરણીય અસરોની શક્યતા વધારે છે. ડિસેલિનેશન પ્લાન્ટ દરિયાના પાણીમાંથી તાજા પાણીને અલગ તારવી હાનિકારક તત્વોને ફરીથી દરિયામાં ઠાલવે છે. જે દરિયાઈ પાણીની કેમેસ્ટ્રીમાં ફેરફાર કરે છે.

ભારત સરકારે જાન્યુઆરી ૨૦૨૩માં નેશનલ ગ્રીન હાઈડ્રોજન મિશનને રૂ. ૧૯,૭૪૪ કરોડની બજેટ ફાળવણી સાથે મંજૂરી આપી હતી. આ મિશનનો હેતુ ભારતને વૈશ્વિક સ્તરે ગ્રીન હાઈડ્રોજનનો મુખ્ય ઉત્પાદક અને સપ્લાયર બનાવવાનો છે. આ મિશન ૨૦૩૦ સુધીમાં લગભગ ૧૨૫ ગીગાવોટની સંલગ્ન રિન્યુએબલ એનર્જી ક્ષમતા સાથે વાર્ષિક ઓછામાં ઓછા ૫ એમએમટી (મિલિયન મેટ્રીક ટન) ગ્રીન હાઈડ્રોજન ક્ષમતા હાંસલ કરશે

ઊનાળામાં બાળકોને અનેક રોગોનાં શિકાર બનાવતાં આઈસ્ક્રીમ તથા ઠંડા પીણાંથી દૂર રાખજો

ટીવી પર દેખાડવામાં આવતી ઠંડા પીણાં તેમજ આઈસ્ક્રીમની લલચામણી જાહેરાતોએ બાળવર્ગ તેમજ યુવા વર્ગનો ખાસો પ્રેમ સંપાદન કરી લીધો છે અને ગરમીની મોસમ શરૂ થતાં જ આ જાહેર ખબરોનો મારો વધી જાય છે. આ ઋતુમાં બાળકો તો ઠીક પરંતુ મોટી ઉંમરની વ્યક્તિઓ શીત પેય તેમજ આઈસ્ક્રીમનો સ્વાદ માણવાનો મોહ જતો તેની શક્તિ નથી. અને મોહમાં લપેટાઈને કરો જાણતા જ કેટલીક બીમારીઓને આમંત્રણ આપી બેસે છે. મોઘામાં મોઘા આઈસ્ક્રીમથી માંડીને રસ્તા પર વેચાતી સસ્તી મટકા કુદ્દી, બરફનો રંગીન ગોળો કે પછી કે-ડી સુધીના ઉત્પાદનો બજાવ્યામાં ઉપલબ્ધ છે. આજે ભારતમાં આઈસ્ક્રીમનો વ્યાપાર વર્ષ ૨૫૦ કરોડ રૂપિયાથી વધુ થઈ ગયો છે. આ વધતી જતી પ્રતિસ્પર્ધા સામે ટકી રહેવા માટે અમુક વસ્તુની ખરીદી પર આઈસ્ક્રીમ કે કુદ્દીની ફસ્તુન ભેટ તરીકે આપવાનો પણ શિરસો શરૂ કરવામાં આવ્યો છે અને આજે યુવા મનજ પર આઈસ્ક્રીમ તેમ જ ઠંડા પાણીની વેલહા એટલી હદ સુધી છવાઈ ગઈ છે કે ઠંડીની મોસમમાં પણ આ ઉત્પાદનો પરનો મારો ઓછો થતો નથી. બેંગલોર જેવા શહેરમાં જ્યાં જન મહિનામાં પણ પારો રૂપ ૧૩ કરોડ જેટલો થયો તેની ત્યાં પણ દર વર્ષે રૂ. ૧૫ કરોડનું આઈસ્ક્રીમ વેચાય છે. હોટેલમાં જમવા ગયા એટલે જમ્યા પછી આઈસ્ક્રીમ તો ખાવો જ જોઈએ એ માન્યતા સામાન્ય થઈ ગઈ છે. ઠંડા પીણાની રાષ્ટ્રીય ગળાકાપ સ્પર્ધામાં ટકી રહેવા માટે બોટલનું કંદ મોટું કરી દામ ઓછા કરી લોકોનું ધ્યાન ખેંચવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. આ ઉપરાંત મોટા મોટા ક્લાકારો તેમ જ

રમતવીરોને તગડી રકમ આપી પોતાની જાહેર ખબરોમાં ચમકાવી તેમજ ક્રિકેટ જેવી લોકપ્રિય રમત સ્પોન્સર કરી લોકોને આકર્ષવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે અને લાખોનો ખર્ચો કરી કરોડોનો વેપલો કરી લે છે. ઠંડા પીણા તેમ જ આઈસ્ક્રીમ પ્રત્યે આંધેલીદોટ મુકનાર વ્યક્તિ ભાગ્યે જ આમા રહેલા જોખમોથી જાત હશે. આ ઠંડા પીણામાં સાઈટ્રીક તેમ જ ફોસ્ફોરિક એસિડ દાંતમાં સડો અને પેટમાં અસ્વતા (એસીડીટી) ઉત્પન્ન કરે છે. ઓરેન્જની સરખામણીમાં કોલા વધુ પીવામાં આવે તો તે શરીરમાં ફોસ્ફોરિક કેલ્શિયમનું સંતુલન ખોરવી નાખે છે અને લોહતત્ત્વને શરીરમાં આત્મસાત કરતા રોકે છે. એટલું જ નહીં પરંતુ કોલાની એક બાટલીમાં એક કમ કોફીથી વધુ વધુ કેફીન રહેલું છે અને એમાં ભેળવેલા કેલેલાક ક્લોરિડ તેમ જ સોડિયમ ફોસ્ફેટ પર ઇલેક્ટ્રોલાઇટ્સ પહોંચાડી શકે છે તેમજ તેમાં પોષકતત્ત્વોનો સંદર્ભ

અભાવ હોય છે. મોટા પીણાં પીવાને કારણે બાળકો પેટ ભરેલું હોવાનો અનુભવ થાય છે. એટલે તેઓ ભોખન પણ કરતા નથી. આથી જરૂરી એવા પોષક તત્ત્વ તેને મળતા નથી. આ ઠંડા પીણાંમાં ઘાટક બી.વી.ઓ. (બ્રોમીનીટ્ડ વેલ્જેબલ ઓઈલ) પણ મળી આવે છે જે શરીર માટે ખૂબ જ નુકસાનકારક છે. ઠંડા પીણામાં રહેલા બીવીઓને કારણે થોડા સમય પૂર્વે જાગેલા વિવાદને લીધે હવે કેટલીક કંપનીઓ ઠંડા પીણાની બાટલીઓ પર બીવીઓ ભેળવ્યું નથી એવું લખે છે પરંતુ હકીકત વેગળી જ છે. એમ જાણવા મળ્યું છે કે એક જાણીતી બ્રાન્ડના ઠંડા પીણામાં કોલા સાથે રમ પણ ભેળવવામાં આવે છે. આમ ધીરે ધીરે બાળકને શરાબનો પણ શોખીન બનાવી દેવામાં આવે છે અને ઉગતી પેઢીને મીઠું ઝેર પીવડાવી પાયમાલ કરવામાં આવે છે.

આ પીણાં તેમ જ આઈસ્ક્રીમ બનાવવામાં રંગીન સૂકેતી વાપરવામાં આવે છે જે ક્રીડની તેમ જ યકત્તને નુકસાન પહોંચાડી શકે છે. જોવાની વાત તો એ છે કે આ પદાર્થોની અસર ખૂબ જ ધીમી ગતિએ થાય છે અને ભવિષ્યમાં કેટલીક નવી સમસ્યાઓ ઉભી થાય છે. દા.ત. સેકેરની વધુ પડતો ઉપયોગ વિકલાંગ કીર શકે છે. આ બધા કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને આપણા માસુમ બાળકને આ દૂષણોથી દૂર રાખવો જોઈએ અને ઠંડા પીણાં તેમ જ આઈસ્ક્રીમ સીમિત માત્રામાં જ આપવા જોઈએ. અને બહારના આઈસ્ક્રીમ કરતા પરે સુકા મેવા, ફળ વગેરે નાખીને આઈસ્ક્રીમ બનાવી આપવું તો તે નુકસાન પણ નહીં કરે અને સસ્તુ પણ પડશે.

પાકિસ્તાનના ભેદભાવભર્યા વલણથી પીઓકેની પ્રજામાં આકોશ ભભૂકી ઉઠ્યો

પીઓકેમાં આકોશ સાથે માનવ મહેરામણ સુનામી બનીને સરકાર પર તૂટી પડ્યો છે. મોંઘવારી સામેનો પ્રજાનો અવાજ વધારે બુલંદ બન્યો છે. લોકો તેમના ઘર બહાર છોડીને રસ્તા પર આવી ગયા છે એ તેના કારણો માહોલમાં તંગદિલી છવાઈ ગઈ છે. પીઓકે ઘણા સમયથી પાકિસ્તાન સરકાર સામે લડી રહ્યું છે. એ રીતે પાકિસ્તાનના અન્ય ભાગોમાં પ્રજાએ પોતાની નારાજગી પ્રગટાવી છે. સામાન્ય રીતે તેમનો સૂર ભારત તરફી હોવાનું પ્રતિત થયું છે. આજે પણ પાકિસ્તાન સ્થિત હિન્દુ લોકો પાકિસ્તાનના વ્યવહારથી ત્રસ્ત છે અને તેમના વ્યવહાર સામે હિન્દુઓનો રોષ ભભૂકી ઉઠ્યો છે. પાકિસ્તાનમાં લઘુમતી હિન્દુઓના હર્ષવાર સામે પાકિસ્તાનનું વલણ સહયોગપૂર્ણ નથી. કેટલાક પરિબળો ભારતના હર્ષવારોની હાંસી પણ ઉડાવતા રહે છે. એવું હવામાન પણ જોવા મળે છે કે ત્યાં હિન્દુઓ સુરક્ષિત નથી અને તેમના ધાર્મિક સ્થળોને કેટલાક તત્ત્વો નિશાન બનાવી છે. પાકિસ્તાનની દરેક સરકારો ભારત સાથે શત્રુતા રાખે છે. તમે જોયું હશે કે ભારતની પ્રગતિથી પાક.નું વલણ પહેલેથી વિવાદાસ્પદ રહ્યું છે. પાકિસ્તાન ત્રાસવાદીઓના પોષણ તથા તાલીમ માટે મોટાપાયે લક્ષોપયુગ ચલાવે છે. પાકિસ્તાન ત્રાસવાદીઓને ભારત વિરુદ્ધ ઉછેરે છે તેમને હથિયારો પૂરા પાડીને ભારતમાં ભંગાણ પાડવા, તોડફોડ કરવા અને ખુનરેજીથી તોડ પાડવા પ્રેરિત કરે છે. વર્ષોથી આ ત્રાસ ગુજરાત પ્રેરિત કરે છે. બ્લુવિસ્તાન હોય કે પાકિસ્તાન પરંપરા ત્યાંના હિન્દુઓ સમયે પોતાનો અવાજ ઉઠાવતા રહ્યા છે. પણ પીઓકેની માંગ એવી લાગી છે કે ત્યાંની સરકાર પણ નખશિખ દાડી રહી છે. આ આગથી આખો

દેશ સળગે નહીં તેની ચિંતા પણ ત્યાંના આકાઓને સતાવે છે. પાકિસ્તાન પોતાનો ભેદભાવ પૂર્ણ વર્તાવ દાખવે છે. પીઓકેની પરંપરા આ વલણથી ત્રાસી ગઈ છે. અજી અહીં પીઓકેની શું સ્થિતિ છે તેની વાત કરીએ. દરેક કિયાની તેની વિપરીત દિશામાં સમાન પ્રતિક્રિયા થાય છે. ન્યુટાનના ગતિના આ ત્રીજા સિદ્ધાંતની જીવંતી જાગતી તસવીર આ દિવસોમાં પાકિસ્તાનના કબજાવાળા કાશ્મીર (પીઓકે)માં નજરે પડે છે. લીજીવી અને લોહીની વધતી કિંમતોને લઈને પીઓકેના લોકો પાકિસ્તાનની સાથે પોતાની સંધીય સરકારની વિરુદ્ધ રસ્તા પર ઉતરી આવ્યા છે. પાકિસ્તાનના સુરક્ષા બંધ પ્રદર્શનકારીઓના બુઝકંભાદ માર્યને દબાવવાની જેટલી કોશિશ કરી રહ્યા છે,

વિરોધ પ્રદર્શન એટલું જ ઉગ્ર બની રહ્યું છે. ની આવામી એક્શન કમિટીના માર્ય અને ધરણાના આહવાન પછી બેકાબુ બનતી પરિસ્થિતિ ૧૩૫૫ની અવગણના આંદોલનની યાદ તાજી કરાવે છે. જ્યારે પીઓકેના લોકો અને પાકિસ્તાની ફોજમાં સીધો ટકરાવ થયો હતો. એ ફરી પીઓકેના લોકોના ઉકળતા ગુસ્સા સાથે પાકિસ્તાની હુકુમતના માથે ચડી ગયા છે. વાસ્તવમાં ઓક્ટોબર ૧૯૪૭માં પાકિસ્તાનના કબજા પછીથી પીઓકે લગભગ ઉપેક્ષા ઝીલી રહ્યું છે. એની સમસ્યાઓ અને વિકાસ પર ધ્યાન આપવાના બદલે પાકિસ્તાનનું જોર ત્યાં આર્તક્રીઓના દ્રૈનિંગ કેમ્પ ખોલવા પર વધુ રહ્યું છે. પીઓકેના પ્રાકૃતિક સંસાધનોનું પાકિસ્તાન ખુલ્લેઆમ દોહન કરે છે. જોકે, ત્યાંના લોકો ઈંધણ, લીજીવી અને જરૂરી પાયાની સુવિધાઓની અછત સામે ઝૂઝત રહ્યા. પીઓકેના લોકોએ જો ૨૦૨૩માં લીજીવીની ઉંચા દરોની વિરુદ્ધ આંદોલન શરૂ કર્યું હતું. જે એક વર્ષ પછી હવે ઉગ્રરૂપે પહોંચ્યું છે. આ આંદોલન આરંભથી ઘણા સમય પૂર્વે પીઓકેના લોકો ભારત પ્રત્યે લાગણી ધરાવતા હતા અને હજુ આજેય એ લાગણી બંધકાર છે. ગત વર્ષે પીઓકે અને ગિલગિટના લોકોએ પાકિસ્તાનની ભેદભાવવાળી નીતિઓની વિરુદ્ધ પ્રદર્શન દરમિયાન પોતાના પ્રદર્શને ભારતના લઘાબની સાથે મિલાવવાની માંગ ઉઠાઈ હતી. ત્યારે પ્રદર્શનના સૌશિલ વહીવટીય પર વાચરલ વીડીયોમાં ત્યાંના લોકો આરંભે જોડી દી, કારગીલને ખોસીદી જેવા સૂત્રો લગાવવા નજરે પડ્યા હતા. પીઓકેના લોકો ચીન-પાકિસ્તાન આર્થિક જોડાણ (સીપીઆઈ) તો પણ વિરોધ કરે છે. એમનું માનવું એવું છે કે, ચીન-પાકિસ્તાન જોડાણથી ચારધામની યાત્રાનું હિન્દુ સમાજમાં વિશેષ પિયરવેલું થાય છે. બીનાથ જેવા પર્વતીય વિસ્તારોમાં દર્શન કરવા જતાં પહેલાં ત્યાંનું હવામાન અને માંગોની સ્થિતિ આગોતરી જાણી લેવી જોઈએ. જોકે, મોટાભાગના શ્રદ્ધાળુઓ બધું ભગવાન ભરોસે કરતા હોય છે અને પછી અટચાઇ છે કે ત્યારે વહીવટી તંત્રને દોષ દેતા ફરે છે.

પહેલાં દર્શન કરવાની લ્હાયમાં કેદારનાથ ચક્કાજમ

બરીનાથ મંદિરના દ્વાર ખુલવાની સાથે જ દર્શન કરનારાઓની ભીડ એટલી વધી ગઈ છે કે હજારો લોકો માર્ગ પર અટવાઈ ગયા છે. વહેલી સવારના દર્શન કરવા કે મંગળાના દર્શન કરવાનું મહાત્મ્ય શ્રદ્ધાળુઓમાં મનમાં ઘર કરી ગઈ હોય છે. જેના કારણે સૌ કોઈ ભગવાની સન્મુખ ઊભા રહેવાની લ્હાયમાં જાણે અજાણે ધક્કામુક્કી કરવા લાગે છે અથવા તો તેનો ભોગ બને છે. આગામી દિવસોમાં ચાર ધામમાં શ્રદ્ધાળુઓની ભીડ જોવા મળશે. દસમી મેએ ખુલેલું બરીનાથનું મંદિર નવીમી નરેન્દ્ર સુધી ધમધમતું રહેવાનું હોવા છતાં પહેલાં દિવસે જ શ્રદ્ધાળુઓએ બધું ચક્કાજમ કરી નાંખ્યું છે. કોઈ અગમ્ય કારણોસર દર્શન કરવાની ઉતાવળ સૌ કોઈને હોય છે. ધક્કામુક્કીને કારણે અંધારૂંધીમાં લોકોના મોત પણ થયા છે.

શ્રદ્ધાળુઓ બધું ભગવાન ભરોસે કરતા હોય છે અને પછી અટવાય ત્યારે વહીવટી તંત્રને દોષ દેતા ફરે છે

શ્રીચીલાલે કે દ્વારકામાં દ્વારકાધીશના દર્શન માટે શ્રદ્ધાળુઓ આંખો મીચીને દોડ લગાવતા હોય છે. વહેલી સવારના દર્શન કરવા કે મંગળાના દર્શન કરવાની એક વલ્લભિત પરંપરા છે તે અનુસાર સવારે મંગળાની અરતીમાં ભગવાન સ્વયં અદરશ સ્વરૂપે હાજર રહે છે. ‘મંગળા મુખી સદા સુખી’ જેવી લોકકિતિએ પણ લોકોને મંગળા માટે દોડતા કર્યા છે. ડાકોર સ્થિત ભગવાન રણદોડરાયાના મંદિરમાં અન્ય દર્શનો કરતાં મંગળા દર્શનમાં વધારે ભીડ ઉમટે છે. પૂનમના દિવસે દરમિયાન મંદિરની ક્ષમતા કરતાં દસ ગણા ભક્તો બહાર લાઈને ઊભા હોય છે. હવે દરેક મંદિરના વહીવટીકારો ભીડનું નિયંત્રણ કરતાં શીખી ગયા છે. એટલે

ભક્તો તબક્કાવાર અંદર જઈ શકે છે અને મંદિરની બહાર ગોલેલી ટીવી સ્ક્રીન પર પણ દર્શન કરી શકે છે. બરીનાથના દ્વાર ખુલે ત્યારે તરત દર્શન કરવા શ્રદ્ધાળુઓનો બહુ મોટો વર્ગ રાહ જોઈને બેઠો હોય તેઓ ટાઇ-ટકડો જોવા વગર બરીનાથના દર્શને પહોંચી જાય છે. પોતાની કોઈ મહત્ત્વની સમસ્યાનું નિવારણ કરવાની આશાએ લોકો સતત ત્રણ વર્ષ બરીનાથ જવાની બાધ પણ રાખતા હોય છે. અમરનાથ યાત્રાધામે પણ વર્તેઓ છે અંશે આ જ સ્થિતિ હોય છે. આ યાત્રા કોઈ રીતે આસાન નથી હોતી. અવારનવાર અમરનાથના યાત્રાળુઓ પર ત્રાસવાદીઓના હુમલાથી ધમકી મળે છે તેમ છતાંય પ્રવાસીઓની સંખ્યા સતત વધતી રહે છે.

સત્તાવાળાઓએ વહીવટને પોઈચી વળવા યાત્રિકોને સંખ્યા મર્યાદિત કરી છે. આ વખતે અમરનાથ યાત્રા રટ જૂને શરૂ થવાની છે અને તેના રજિસ્ટ્રેશન માટે અત્યારથી જ પડાપડી થવા લાગી છે. ડાકોર કે દ્વારકા જતા પદયાત્રીઓને માર્ગમાં ખૂબ અજાણી મદદ પહેલેથી વિવાદાસ્પદ રહ્યું છે. લોકો તેને ભગવાનની મદદ જ ગણે છે. ૧૦૦-૨૦૦ કિલોમીટરની પદયાત્રા દરમિયાન તેઓ મોટાભાગનો સમય ભગવાનના સ્મરણમાં વિતાવતા હોય છે તેથી જ મંદિર પહોંચે છે ત્યારે તેમનો દર્શન કરવાનો ઉમળકો જોવા જેવો હોય છે. મંદિરમાં મંગળા કરીને તેઓ ધન્યતા અનુભવે છે. શ્રદ્ધાળુઓ તો ત્યાં સુધી કહેતા હોય છે કે ભગવાન પોતાના દરેક ભક્તની પ્રતિષ્ઠા કરતા હોય

ફાલો જીવન

કપાસનાં બિયારણની અદ્યત સર્જવાની સંભાવના

વૈશ્વિક વાતાવરણમાં બદલાવ થતાં કપાસ, તુવેર, ચણા જેવા પાકોના ઉત્પાદન ઉપર ખૂબ જ માઠી અસર થઈ છે જ્યારે મગફળી અને જીરું જેવા પાકો ઉપર વાતાવરણના બદલાવથી સારું ઉત્પાદન મળ્યું છે. પાકને નુકસાન કરતી જીવાણુના જીવનક્રમમાં પણ આની અસર જોવા મળે છે. ચાલુ વર્ષ ખરીફ સીઝન નજીક આવી રહી છે ત્યારે સૌરાષ્ટ્રના મુખ્ય રોકડિયા પાક કપાસ બિયારણમાં તીવ્ર અદ્યત વર્તાઈ રહી છે. કપાસ ઉત્પાદન અને ભાવની નકારાત્મકતા ઘટવા છતાં અમુક વિસ્તારોમાં કપાસની ખેતી કરવા ખેડૂતો મજબૂર છે તેથી બિયારણની જરૂરિયાત તો રહેવાની જ છે.

પાકની ખેતીના પ્રમાણમાં હા. કપાસનું બિયારણ ઉત્પાદન કરવાથી આર્થિક વળતર ઓછું મળે છે જેથી બીજ ઉત્પાદક ખેડૂતો હાલ કપાસના બીજ ઉત્પાદનથી અળગા થતાં જાય છે. ચાલુ વર્ષે હાલ કપાસ બિયારણની તીવ્ર તંગી વર્તાવાની છે, કારણ કે કપાસ બિયારણનું ઉત્પાદન માત્ર ૨૫ ટકા જેટલું જ છે. જેમાં પણ બધા બિયારણો ખેડૂતોને પસંદ છોતા નથી તેથી ખેડૂતોના પસંદગીના બોલગાર બીટી જાતોમાં ઉપલબ્ધતા ઓછી હોય ખેડૂતોને નકલી બિયારણોથી ચેતના રહેવું જરૂરી છે.

બીજ ઉત્પાદન બંધ કરી અન્ય પાકોની ખેતી તરફ વળ્યા છે. આ કારણે ગત વર્ષમાં બીજ ઉત્પાદન કાર્યક્રમ ફક્ત ૪૦ થી ૫૦ ટકા ખેડૂતોએ જ કરેલો ને તેમાં પણ પૂરતો ભાવ ન મળવાની દહેશતથી બીજ ઉત્પાદન કામગીરી અધવચ્ચે છોડી દીધી સાથોસાથ વાતાવરણના બદલાવથી પાછોતરો વરસાદ થતાં જે કંઈ બિયારણ તૈયાર થવાનું હતું તે પણ ખરી પડતાં ઉત્પાદન ઓછું થયું હોય તો આ વર્ષમાં બિયારણની ઘટ વર્તાવાની પૂરી શક્યતા છે.

સંક્ષિપ્તમાં કહી શકાય કે, ખેડૂતમિત્રોએ આવતી ખરીફ સીઝનમાં હા. કપાસ બોલગાર બિયારણની ખરીદીમાં પૂરતી કાળજી લઈને બિયારણ વહેલાસર ખરીદી લેવું અને વિશ્વસનીય ટેકાણેથી પાકા બિલ સાથે બિયારણ ખરીદવું કારણ કે બિયારણનું ઉત્પાદન ખૂબ જ ઓછું થયું છે અને ઓછું ઉત્પાદન થવાના મુખ્ય કારણોમાં સરકાર દ્વારા નિયત થતી ઓછી વેચાણ કિંમતના કારણે બીજ ઉત્પાદકોને પોષણક્ષમ ભાવ મળતા નથી. મગફળી જેવા પાકના બિયારણ કરતા કપાસના બિયારણનો પ્રતિ એકર વાવેતર માટેનો ખર્ચ ઘણો જ ઓછો છે. એ ઉપરાંત વાતાવરણના બદલાવાના કારણે બીજ ઉત્પાદન પ્રતિ એકર ખૂબ જ ઓછું થાય છે તેથી આવનારા સમયમાં પણ કપાસ બિયારણની અદ્યત રહેશે.

તળાજાના ખેડૂતે તુરિયાની ખેતીથી લાખોની કમાણી કરી

શિયાળીની દંડીમાં વેલવાળા શાકભાજીનો પાક લેવો લોઢા ચણા યાવવા જેવી તાકાત છે. પરંતુ આ અર્થરૂં કામ તળાજા તાલુકાના દકાના ખેડૂત હરેશભાઈ સોલંકીએ કરી બતાવ્યું છે. દકાના ગામના હરેશભાઈ નાના ખેડૂત છે. પ્રાથમિક સુધી અભ્યાસ કરેલો છે. જે વર્ષોથી કપાી, મગફળી, ઘઉં અને ડુંગળી જેવા પાકો વાવતા હતા પણ ભાવ મળવાનસ સમસ્યા સર્જાતી હતી. એ કારણે આ વર્ષે જોખમ લઈ અલગ કરવાનું વિચાર્યું. તળાજા અન્નદાતા પાસેથી માહિતી મળતા ગત ડિસેમ્બર મહિનાના પહેલાં અંદાજિયામાં આધુનિક ટેકનોલોજી સાથે તુરિયાનું વાવેતર કરવામાં આવ્યું. તપક પદ્ધતિ વસાવી અને ખેત કાર્ય મુજબ છાણિયું ખાતર અલગ અલગ ખોળાના ઉપયોગ સાથે પ્લાસ્ટીક મલચિંગમાં વાવેતર કરી દંડીથી પાકને બચાવવા માટે ઉપર કોપ કરવામાં આવ્યું. આ કોપ દ્વારા ૩૫ દિવસ સુધી માત્ર પાણી અને ખાતરનો ખર્ચ થયો. દવાના અને દંડીની મોસમથી સંપૂર્ણ પાકને બચાવી લીધો. જરૂર મુજબ ખાતરના ગ્રેડ આપવામાં આવ્યા અને સફળતા મળી. ફેબ્રુઆરી માસમાં તુરિયા માર્કેટમાં આવતા શરૂ થયા જે સમયે તુરિયાનો ભાવ પ્રતિ કિલો ૫૦ રૂપિયા લોકલ માર્કેટમાં મળ્યો. જે ઉત્પાદન સતત માર્યના છેલ્લા સપ્તાહ સુધી મળતું રહ્યું. આમ અઢી વિધાના તુરિયાની કુલ આવક છ લાખ સુધી પહોંચી જે માતબર આંકડો ગણી શકાય તેવો છે. ખર્ચ બાદ કરતાં પ્રતિ વિધા ચોખ્ખી આવક ૫ લાખથી વધારે છે. તળાજા તાલુકાના ઘણા ગામો જેમ કે, હિંદોર, સુડી, લાકડીયા, ભડી બેલા બપાડા, રોયલ, પાદરી ગોહિલ, સાંગણા જેવા ગામોના ખેડૂતો રોકડિયા પાકો જેવા કે તરબૂચ, ટેટી, મરચી, ટામેટી જેવા પાકો તરફ ઝુકાવ વધ્યો જે બદલાતી ખેતી માટે સારા સમાચાર છે.

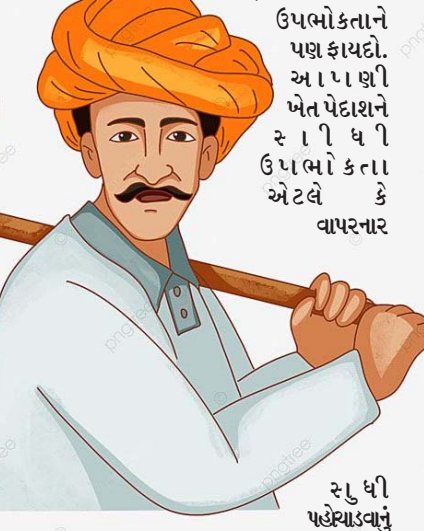
વાતાવરણમાં ઘટ્ટખમ બદલાવો ઉપરાંત સરકાર સર્ટિફાઈડ બિયારણ ખૂબ સરતામાં આપતી હોવાથી ખાનગી કંપનીઓ સંશોધનમાં ઓછો રસ લેવા માંડી

ખેડૂતો સીધા જ ગ્રાહક સાથે જોડાઈને બજાર શોધતા શીખે

આ વર્ષે વર્ષાવિજ્ઞાન હોય કે છાપાના આગાહીકારો હોય કે સરકારનું હવામાન ખાતું બધા વરસાદ ખૂબ સારો પડશે તેવી વાત કરે છે. આ વર્ષે અલ્પનીનોને બદલે લા નિનોની વાત કરીએ ઓગસ્ટમાં અતિવૃષ્ટિ થશે તેવું પણ કોઈ અગાહીકારોને તડકો લાગી જવાથી અત્યારથી વાતું કરે છે. આપણે કુદરતની કરામતની વાત કરીએ જુવો ખરા આ કુદરતની મહેરબાની સૂર્ય મહારાજની મદદથી દરિયામાંથી ૪૦,૦૦૦ બિલિયન ટન. અધિકષ્ટ પાણી વરાળરૂપે સંગ્રહિત થઈને હજારો માઈલની સફર કરીને વિશાખા નિયમ મુજબ ફરેન્સેશન અને પ્રેસિપિટેશનના સિદ્ધાંત મુજબ ભારત ઉપર હેત રૂપે વરસી પડે છે. આ કુદરતનો પ્રેમ નહીં તો શું સમજવું? દરિયાના ઠંડા કે ગરમ પ્રવાહો મુજબ પ્રવાહોની ગતિ અલગ અલગ હોય છે પરંતુ આપણું કર્તવ્ય આપણે નિભાવવું એ આપણી ફરજ છે એવું આપણને કીધું છે. વરસાદ જેટલો પણ પડે તે આકાશમાંથી વરસે છે, પાણીની ડીપેટીપાનું મુલ્ય છે. એમાં આપણે ખેડૂતોએ તો આ કુદરતના અસીમ પ્રેમને જીવી લેવો એટલે ગામનું પાણી ગામમાં, સીમનું પાણી સીમમાં ખેતરનું પાણી ખેતરમાં સંગ્રહી રાખવાનો પ્રયાસ કરવો આપણો કૃષિ ધર્મ છે. ગામની ટુકડી બનાવીને અત્યારથી જ સ્વયંભૂ કાર્યમાં લાગી જવા જેવું છે. પાણી હશે તો ખેતી સમૃદ્ધ થશે અને પાણી વાપરવા માટે ડ્રિપ પદ્ધતિ શ્રેષ્ઠ છે. અત્યારથી જ ગ્રામ નંદનવન બનાવવા ટુકડી બનાવો. સર્વે કરો, જૂના ચેકડમ રીપેર કરો. ગામના ઉદ્યોગપતિઓની મદદ માગો, આપણું ગામ, આપણું કામ, આપણા હાથ જગત્રાથ સૂત્ર અપનાવો.

આપણો કૃષિ ધર્મ, ધન ધાન્ય પેદા કરી લોકોને અન્ન પુરું પાડવાનો છે. તેટલો ધર્મ શહેરના ઉપભોક્તાઓનો પણ છે કે આપણી કૃષિ પેદાશને તેઓ સારા ભાવે ખરીદે અને તે પણ સીધું જ ખરીદે, આપણી ખેતીનો મહત્વનો પ્રશ્ન હોય તો તે ખેતરથી ઉપભોક્તા વચ્ચે જે કડી છે તે કડી ઘણો નકો વીણી લે છે. તે નફાનો આપણે કુદરતને ઉપભોક્તા વચ્ચે સુચારું રૂપે વહેચાય તો ખેડૂત માટે પણ ફાયદો અને ઉપભોક્તાને પણ ફાયદો. આ ૧ પા છી ખેત પેદાશને ૨ ૧ ૧ થી ઉપભોક્તા એટલે કે વાપરવાર

સ્કોલરિસ્ટ રાખીને ૫-૧૫ વખત ડિલિવરી કરવા માટે જવું પડે. કોળેનું પેકિંગ વેક્યુમ કરવાનું શીખીને આ કરવા જેવું છે. વિશાટ કોળેનું વેક્યુમ પેક સીધું કરિયાણાવાળાને પાક લેવો છે તે જમીન મરચીના પાક માટે અનુકૂળ છે કે નહીં? જમીનનું પૃથક્કરણ ખાસ કરાવો. બીજું કે એકને એક જમીનમાં મરચી કરવી જોઈએ નહી. ગયા વર્ષે મરચી કે શાકભાજી ન કરી હોય તેવું પડ્યું આ વર્ષે મરચી માટે પસંદ કરવું. આપણી જમીનમાં પાક ફેરબદલી જરૂર કરવી કારણ કે એકને એક પાક એક નિશ્ચિત પોષણ ખેંચતો હોવાથી તેવા તત્વોની ઉણપ સર્જાય છે. પાયામાં દેશી ગળતિયું ખાતર નાખવું, કાર્યું નહીં પાળા-બેડની વાત કરીએ તો બેડ આઠ ઈંચ આસપાસ ઉંચા કરવા જોઈએ જેથી વરસાદ વધારે હોય વધારે પાક બચાવી શકીએ. બેડ ઉપરની સરફેસ ફ્લેટ બનાવવી જોઈએ અને મરચીના છોડને ટેકો આપવા સ્ટેકિંગ કરવું જોઈએ જેથી વાવાઝોડા અથવા વધારે પવન હોય છે ત્યારે છોડ ઢખી પડતા બચાવી શકાય. બેડ ફ્લેટ બનાવવા અને આઠ ઈંચ ઉંચા રાખવા. આવું આયોજન કરી રાખો. બેડ બનાવવા અને મલ્ટિંગ પાથરવા માટે અત્યારથી જ ટ્રેક્ટરવાળાને કહી રાખો અને પાળામાં મરચાના ખાતરોની ખરીદી પણ કરી રાખો. મરચીને લગતા સેમિનારમાં ભાગ લ્યો, મરચીની પોષણનામું જોડાવા ખેતરની વાત ટેલિગ્રામમાં જોડાવ.

રુ ધી પહેલગામું માડું ટિંગા આપણે હવે શીખવું પડશે. મોબાઈલની ટેકનોલોજી અને વોટસએપ જેવા એપ આપણને મદદ કરી શકે છે પણ તેના માટે આપણે મૂલ્યવર્ધન કરવું પડશે. તમે જોજો સરમાં આજે કોળે બધી ગુહિણીઓ એકસામટું લેતા નથી કારણ કે સડી જાય છે. શું આપણે આપણા કોળે પાકોને સાફ કરી વેક્યુમ પેક કરી સીધા આપણા ચુપને વેચી શકીએ? ભલેને આપણે આપણા ચુપના લોકોને પહોંચતા કરવા શહેરમાં એક

તજના ફાયદા

રસોઈમાં તજને સોડમ અને સ્વાદ માટે ઉમેરવામાં આવે છે. ખાસ કરીને ગરમ મસાલામાં તેને ભેળવવામાં આવે છે. તજમાં એસિનો એસિડ, એ-ટીકોસીડન્ટ, ફાઈબર, આર્ચન, કેલ્શિયમ, વિટામિન કે, કોપર, પોટેશિયમ, મેગનેશિયમ, કોલ્સ્ટેરોલ અને વિટામિન બી ૬ ગુણ સમાયેલા હોય છે. જે શરીર માટે લાભકારી નીવડે છે. કોલેસ્ટ્રોલ : શરીરમાં વધેલા કોલેસ્ટ્રોલના પ્રમાણને ઓછું કરવા માટે તજનું સેવન ફાયદાકારક માનવામાં આવે છે. તજને ચા સાથે સેવન કરવાથી કોલેસ્ટ્રોલને નિયંત્રણમાં લાવી શકાય છે. અપયો : અપયો, ખેતો સામાન્ય દુખાવો અને છાતીમાં બળતરા થતાં હોય તો તજ, સુંદ, જીરું, અને એલવી સમાન માત્રામાં લઈ તેનો પાવડર બનાવી ગરમ પાણી સાથે પીવાથી ફાયદો થાય છે. તજ, કાળા મરીનો ભુકડો, અને મધ ભેળવી ભોજન પછી લેવાથી પેટમાં ગેસની તકલીફ ઘટી નથી. ઉલટી જેવું થયું, ગભરામણ થવી, ઉલટી તેમજ દસ્ત રોકવા માટે તજનું પાણી પીવાથી રાહત થાય છે. તજના સેવનથી પેટ, ગેસ, કબજિયાતની સમસ્યાથી રાહત થાય છે. તજને દૂધસાથે સેવન કરવાથી પાચનતંત્ર વ્યવસ્થિત રહે છે. શરદી : તજમાં કેલ્શિયમ પ્રચુર માત્રામાં સમાયેલું હોય છે. જે હાડકાને મજબુત કરવામાં મદદ કરે છે. તજના સેવનથી હાડકાને નબળા પડતાં અટકાવી શકાય છે. ગઈયા વા : હુંડાળા પાણીમાં તજ અને મધ ભેળવી પીવાથી સાંધાના દુખાવામાં આરામ મળે છે.

તેના તેલથી ઘૂંટણ પર મસાજ કરી શકાય છે. તજ અને તેલસીના પાન ભેળવી પાણી ઉકાળી ગાળીને દિવસમાં વારંવાર પીવાથી પગના દુખાવામાં રાહત થાય છે. ડાયાબિટીસ : ડાયાબિટીસના દર્દીઓ તજયુક્ત પાણી પીએ તો ડાયાબિટીસ કન્ટ્રોલમાં રહે છે. વીર્યવૃદ્ધિ : વીર્ય વૃદ્ધિ માટે તજનો પાવડર સાંજના હુંડાળા દૂધ સાથે લેવું. મેદ : શરીર પરના મેદને ઓછો કરવા અને વજન ઘટાડવા માટે સવારે તજવાળી ચાનું સેવન કરવાથી ફાયદો થાય છે. માથાનો દુખાવો : ઠંડીના કારણે માથું દુખતું હોય તો તજને પાણી સાથે વાટી કપાળ પર લગાડવું. મુખ દુર્ગંધ : મુખ દુર્ગંધ અને દાંતની દવામાં તજનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. કેન્સર : તજના સેવનથી કેન્સર સેલ્સની પ્રોજને ઓછી કરી શકાય છે. રક્તવાહિનીઓમાં ટ્યુમરનું નિર્માણ સીમિત કરે છે અને કેન્સરની કોશિકાઓને મારે છે. બ્લડપ્રેશરને અંકુશમાં રાખે : સંશોધનના અનુસાર તજનું સેવન બ્લડપ્રેશરને અંકુશમાં રાખવા માટે મદદગાર સાબિત થાય છે. એન્ટી વાયરલ ગુણો : તજ એન્ટી વાયરલ ગુણોથી ભરપૂર હોય છે તેમાં ફ્લૂને કેન્સ્યુ જેવા તેમજ વિવિધ વાયરસથી બચાવવાના ગુણ હોય છે. હેડકી : હેડકી આવવી એ સામાન્ય વાત છે, પરંતુ ઘણી વખત એકસરખી હેડકી આવતી હોય છે. એવામાં તજ ફાયદાકારક સાબિત થાય છે. તજને ઉકાળીને તેનું પાણી પીવાથી રાહત થાય છે.

ખેડ અને આંતરખેડમાં ફરક શું? એ શા માટે ફરવી પડે?

ખેડનો વિશાળ અર્થ “ખેતીવાડીનો આખેઆખો વ્યવસાય” એવો કરવામાં આવતો હોય છે ખેડ કરે તે ખેડૂત એ અર્થમાં સમગ્ર ખેતીના ધંધાનું ટૂંકું નામ ‘ખેડ’ છે. પણ આપણે એ વિશાળ અર્થ માટે ધંધામાં પાકનો આધાર અને પોષણ પૂરું પાડનાર મુખ્ય પરિબલ જમીન અને જમીનમાં તેની ભૌતિક સ્થિતિના ફેરફારને ધ્યાનમાં રાખી કરવામાં આવતી પ્રક્રિયાને ‘ખેડ’ના ટૂંકા નામથી સંબોધાય છે. વાવેલા પાકના બીજ સારી રીતે ઉગી, પૂરા ફાલવા ફલવા જમીનમાં મૂળનું ભારણ કરી, ટટાર ઉભા રહી, તેને જરૂરી પોષક દ્રવ્યો પૂરા પાડવા માટેની મૂળવિસ્તારની યોગ્ય પરિસ્થિતિ નિર્માણ કરવામાં હોયતે રીતે કરવામાં આવતી જમીનની ઉલટ-સુલટ-હેરફેર કરવા જમીનનો ઘડો તડવો, ઘડો ભાંધવો, પાંદ પાડવી જેવા યથા સમયે કરવામાં આવતા સમગ્ર ખેતીકાર્યનો ખેડમાં સમાવેશ થાય છે. આમ ઉત્પાદનને અસર કરતા બીજા ઘણા પાસાઓની જેમ ખેડ જમીનની ભૌતિક સ્થિતિ પોથી, ભરભરી અને ગાંડીવાળા કણા યોજનાવાળી કરી હવાની અવર-જવર વધારી, જમીનમાંના ભેજની છોડને જેવી જરૂરિયાત હોય તેવી સ્થિતિ નિર્માણ કરી, પાક પૂરું પુરો ખોરાક મેળવી વિકસી ઉત્પાદન મેળવવામાં પોતાનો ફાળો નોંધાવી શકે તે માટેની ઉત્તમ પરિસ્થિતિના નિર્માણ એ જ ખૂબ મદદગાર થાય છે. પ્રાથમિક ખેડ કોને કહેવાય? એ શા માટે ફરવી પડે? કોઈપણ પાકને વાવતા પહેલાં ખાખેડ દેશી હળ કે ટ્રેક્ટરની દાંતી, અરે! હવે તો આધુનિક

ખેતને જાર રોટાવેટર જેવા સાધનથી સામાન્ય રીતે ૪-૫ ઈંચ ઉંડાઈની ખેડ કરતા હોઈએ છીએ. જેથી જમીનમાં આપેલ સેન્ડ્રી ખાતર અને કોઈ સામાન્ય ધાસ-કચરો હોય તો ઉભરી જઈ જમીનમાં ભળી જાય અને જે અગાઉ લીધેલ પાક પછીની પાછલી ખેડ વખતના ઉપડેલા કોઈ મોટા ટેકા હોય તે તે ભાંગીને ભૂકી થઈ જાય. એક આડી અને એક ઉભી દેશી હળ કે ટ્રેક્ટરની દાંતીની ખેડ કર્યા પછી તેમાં બળદના કે ટ્રેક્ટરના કળિયાથી રાંપ ચલાવી જમીનમાં કોઈ ચોટી રહેલ ઘરો કે ચીદો જેવા નકડાં નિદામણના મૂળ વગેરે હોય તે ઉભરી જાય અને જમીન સમતળ થઈ ભરભરી બની જાય તે ગણતરીથી કરતા હોઈએ છીએ. પ્રાથમિક ખેડ કેટલી ઉડી કરવી જોઈએ? આ ખેડ આપણે ક્યો પાક લેવાનો છે, તેને નજરમાં રાખી ખેડવી જોઈએ. ૧. જો ધાન્યપાકો- જુવાર, બાજરી, મકાઈ, ઘઉં વગેરે લેવાના હોય તો તેના ઝળામૂળ હોવાથી ઉપલા જ થી પા ઈંચના થરમાંથી જ ખોરાક લેવાના છે, માટે ઉડી ખેડની જરૂર નથી. ૨. જો

કેટલી ઉડી કરવી? સામાન્ય રીતે વરાપ થયે આંતરખેડ માટેના સાંતી શરૂ કરવામાં આવે છે વરાપ એટલે જમીનના એટલા ભીનાપણાની સ્થિતિ કે જેના પર ચાલવાથી માણસ, બળદ કે નાનું ટ્રેક્ટર ખૂંચી ન જાય અને ચાલતા સાંતીની રાંપ ઉપરથી માટી છૂટી જતી સર પડે. ૩. જો ખેડ જે જો! ઉપર ઉપરની જમીન સૂકી થવા માટે તે પછીથી માઉં થવાથી જમીન ખેંચાઈ જઈ ઉપલા જ થી પા ઈંચના થરમાંથી જ ખોરાક લેવાના છે, માટે ઉડી ખેડની જરૂર નથી. ૨. જો

ક્યાંક છીછરું થવા લાગે છે. ભેજ ઉડીન જાય તે માટે કરભ-રપટની રાંપ અધાંથી એક ઈંચની મર્યાદામાં ઉડી ચલાવવી જરૂરી છે. તેનાથી વધારે વધુ ફાવતું હોય છે. ૩. જો જમીનમાં વિકસતા ઉંચા એવા કંદમૂળના પાકો- ડુંગળી, બટેટા, શકરિયા, આદુ, લસણ, હળદર, સૂરણ, બીટ વગેરે પાકોને જમીન પોથી હોય તેમ વધારે ફાવતું હોઈ, અમ્યમ પ્રકારની પ થી ૭ ઈંચ ઉડી અને ખાસ કરીને જમીનને ખૂબ ભરભરી બનાવે તેની ખેડ કરવી જોઈએ. આંતરખેડ ક્યારે કરવી? અને કેટલી ઉડી કરવી? સામાન્ય રીતે વરાપ થયે આંતરખેડ માટેના સાંતી શરૂ કરવામાં આવે છે વરાપ એટલે જમીનના એટલા ભીનાપણાની સ્થિતિ કે જેના પર ચાલવાથી માણસ, બળદ કે નાનું ટ્રેક્ટર ખૂંચી ન જાય અને ચાલતા સાંતીની રાંપ ઉપરથી માટી છૂટી જતી સર પડે. ૩. જો ખેડ જે જો! ઉપર ઉપરની જમીન સૂકી થવા માટે તે પછીથી માઉં થવાથી જમીન ખેંચાઈ જઈ ઉપલા જ થી પા ઈંચના થરમાંથી જ ખોરાક લેવાના છે, માટે ઉડી ખેડની જરૂર નથી. ૨. જો

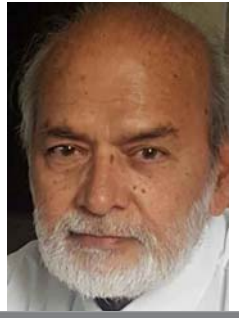
“મુજકો અપને દિલે નાકામ પે રોના આયા !”

સમગ્ર જીવનનો સાર છે તું

“કપા શેના જાણીતા કટાર લેખક એસ. કાલીદાસે એક ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ બનાવી હતી જેનું નામ છે ‘હાય અપતરી’ (HA AKHTARI) એજ પ્રમાણે બેગમ અપતરની જીવનકથા લખનાર તેમના જ શિષ્ય શાંતિ હીરાને (જેઓને પ્રવચ્છી એવોર્ડથી સરકારે બહુમાન કર્યું હતું) ‘ધી સ્ટોરી ઓફ માય અમ્મી’ (વર્ષ ૨૦૦૫) વાંચતા આપણને બેગમ અપતરની સંગીત પ્રત્યેની આકાશને આંખી જાય તેવી ઉંચાઈની જાણ થાય છે. અંદાજે ૫૦૦થી વધુ ગાયનો અપતરી એ ગાયા છે. તેટલું જ નહિ, પણ તેમનો આકર્ષક ચહેરો અને બોલવાનો લહકો મેહબૂબ ખાનને પણ ગમી જવાથી તેમની ફિલ્મ ‘રોટી’માં મુખ્ય નાયિકાનો સેલ પણ તેમણે ક્યા ખૂબ ભજવ્યો છે. લગભગ નવ (૯) ફિલ્મોમાં અભિનેત્રી તરીકે કામ કર્યું છે જેમાં સત્યજીત રે ની ફિલ્મ ‘જલસાધર’નો પણ સમાવેશ થાય છે. ઉપરાંત ‘ગ્રેટ માસ્ટર ઓફ હિંદુસ્તાની મ્યુઝિક’

સંવેદનાની સુરાવલી સાથે એક પછી એક ગઝલો પેશ કરતાં- ગાતા હતાં જેમાંની એક ગઝલ ઉંચા દર્દભર્યાં અવાજે ગાઈ હતી. તે ગઝલ આ હતી :

“ એ મહોબત તેરે અંજામ પે રોના આયા જાને ક્યો આજ તેરે નામ પે રોના આયા યું તો હર શામ ઉમ્મીદોમે ગુજર જાતી થી આજ કુછ બાત હે જો શામ પે રોના આયા કબી તકદીર કા માતમ, કબી દુનિયા કા ગિલા મંઝીલે ઈશક મેં હર ગમ પે રોના આયા મૂઝમે હી ખત્મ હુઆ સિલસિલા-એ નૌહાગરી ઈસ કદર ગદિશે અધ્યામ રે રોના આયા જબ હુઆ ઝીક જમાને મેં મુહબત કા ‘શકીલ’ મુજકો અપને દિલે ના કામ પે રોના આયા !!” શકીલ બદાઈનીની આ ગઝલ બેગમ અપતરે જે નશાથી, સંવેદનશીલ અવાજથી ગાઈ હતી

સારા જહાં મેરી જેબ મે મધુ શાહ

જાણો છો? એમની ગંભીર તબિયતનો ખ્યાલ છે? તેને સીગારેટ પીવી છે! તે સીગારેટ માટે ધમપછાડા કરે છે! આ તે કવી વાત? - સુનીલે આજ સ્મિત સાથે કહ્યું, ‘દુનિયાના નિયમોની એસી કી તેસી’ જેવો બેગમ અપતરનો સ્વભાવ છે!

અપતરીબાઈ ફેઝાબાદી એ બેગમ અપતરનું મૂળ નામ હતું. તેમનો જન્મ ૧૦ જાન્યુઆરી ૧૯૧૪ના રોજ ફેઝાબાદ (ઉત્તરપ્રદેશ)માં થયો હતો- અલબત્ત અન્ય રેકર્ડ નોંધ ૭ ઓક્ટોબર વર્ષ ૧૯૧૪ નોંધાયેલ છે.

મિત્રોની ભલામણને લીધે આખરે પતિને તેમને શરૂમાં આકાશવાણી પર અને ત્યાર પછી મહંદિકોમાં ગાવા માટે છૂટ આપી. બીમારીમાંથી બહાર નીકળવાનું પ્રીક્ટીપશન અને ઉપચાર સંગીત બની રહ્યું અને વર્ષ ૧૯૨૯થી બેગમ અપતરનો અવાજ સંગીતની દુનિયામાં ગુંજવા લાગ્યો, તે ‘મલિકા એ ગઝલ’ તરીકે ઓળખાવા લાગી. સંગીત નાટ્ય એકેડમી એવોર્ડ, પદ્મશ્રી, અને મૃત્યુ બાદ ૧૯૭૫માં પદ્મભૂષણથી સન્માનિત થનાર બેગમ અપતરની ગ્રામોફોન કંપનીએ ત્રણસો

પ્રશ્ન છે તો જવાબ છે તું સમજ જા, સાંજ છે તો સવાર છે તું સમજ જા. બાગમાં એજ ફૂલની સુંગંધ તું, ફાલ છે પણ અફાંટ છે તું સમજ જા. આપણો પુદ સમાજ છે ભીતર જો તું, સૂર્ય પુદ એ જ ચાંદ છે તું સમજ જા. પ્રેમ ધરનો પહાડ છે આંગણ તારે, જ્યોત વચ્ચે દીવાલ છે તું સમજ જા. તુંજ શૂન્ય વસંત વર્તુળ દેખ ‘ભરત’ શબ્દ રૂપી પ્રકાશ છે તું સમજ જા.

ભરત વાળા જેમનું ઉપનામ છે દાસ ભરતજી. ૧-૬-૭૩માં તેમનો જન્મ ભાવનગર પાસે ઠળિયા ગામે થયો હતો. શિશુવિદાર બુધસભામાં, સિલ્લ ટ્રોફી સાથે તમો સન્માનિત થયા છે. પરમ પુજ્ય મોરારીબાપુ દ્વારા તેઓ ત્રણ વાર સન્માનિત થયા છે. દિલ્હી આયોગ અધ્યક્ષ શ્રી કમલાબેન ગર્જર દ્વારા સન્માનિત થયા છે. અવારનવાર તેઓ વિવધ સંસ્થા તેમજ સમાજ દ્વારા સન્માન પામતા રહે છે. ૧૯૯૫ થી ૨૦૧૮ સુધીમાં તેમના ૨૧ જ ૨ લા.

જ્યારે કોઈ સાથે લાગણી બંધાય તો સમગ્ર જીવન જ કોઈક ખાસ બની જાય છે. ‘બાગમાં એજ ફૂલની સુંગંધ તું, ફાલ છે પણ અફાંટ છે તું સમજ જા.’ બાગમાં આવી ફૂલની સુંગંધ છે તું. પ્રેમ રૂપી ફેસલનો ફાલ છે તું. જીવનની હર બુશી છે તું. તડકામાં છાંયડો બની મારા જીવનમાં પ્રવેશ કર્યો છે. તડકામાં વરસાદની જેમ ઠંડક છે તું અને તારા સિવાય જીવનમાં આવતી બધી બુશી ફિકી છે કેમ કે મનથી મારા જીવનમાં સર્વસ્વ તું છે.

‘આપણો પુદ સમાજ છે ભીતર જો તું, સૂર્ય પુદ એ જ ચાંદ છે તું સમજ જા.’ સમાજ આપણાથી બને છે. સમાજ આપણી ભીતર છે. માટે સમાજ શું કહેશે એ ચિંતા કર્યાં વગર આપણી બુશી માટે અને આપણા પરિવારની બુશી માટે જીવવું જોઈએ. આપણે જ આપણા જીવનના સર્જનમાં પ્રવેશ કરીએ. સૌથી પહેલા આપણે આવીએ પછી જ સમાજ અને મિત્રો. ‘પ્રેમ ધરનો પહાડ છે આંગણ તારે, જ્યોત વચ્ચે દીવાલ છે તું સમજ જા.’ પ્રેમ આપણા જીવનમાં હૃદયમાં સમાયેલી એ ભાવના છે જે જીવનને બુશીથી ભરી દે છે. જે ઘરમાં સૌ હળી મળીને રહે છે એ ઘરમાં દુઃખ ક્યારેય આવતું નથી. સંસારમાં પ્રેમથી સુંદર લાગણી બીજી કોઈ નથી. પ્રેમ જતાવવાથી વધે છે. મનથી એક વાર લાગણી બંધાય તો એ લાગણી હર પળ વધ્યા કરે છે. પ્રેમ આપણા જીવનને બુશીથી ભરી દે છે.

વર્ષ ૧૯૧૪માં જન્મેલા બેગમ અપતર ૬૦ વર્ષની વયે ૩૦ ઓક્ટોબર ૧૯૭૪માં અમદાવાદમાં ગુજરી ગયા હતા! ગાયિકા અપતર ખાસ કરીને ગઝલ, દાદરા અને દુમરીના ગીતોમાં શબ્દોનું બહુજ મહત્વ હોય છે - જેમાં સંવેદનાઓને ગીતના મહત્વના શબ્દોનું વારંવાર ઉચ્ચારણ કરીને શુભાંર તથા કરુણરસને વ્યક્ત કરવામાં આવે છે! આ પ્રકારના ગીતોમાં બેગમ અપતરની માસ્ટરી હતી. ગાલિબ અને જિગરમુરાદાબાદીની ગઝલો બેગમને બહુજ પ્રિય હતી અને તે ગાતી વેળા શબ્દોનો સહારો લઈને તેઓ નિષ્કળ પ્રેમના મકબરા યજ્ઞમાં હતાં! અને ગઝલોની તર્જ બેગમ અપતરે પોતેજ બાંધી હતી અને એક ઉમદા બંદિશકાર તરીકે પણ તેમણે નામના મેળવી હતી. ગાતી વખતે જ્યારે કોઈ એક સ્વર પર બેગમ સ્થિર થઈ જતાં ત્યારે તેમનાં અવાજની રોનક પુરબહારમાં ખીલી ઉઠતી. તેમના કાર્યકર્મની શરૂઆતથી જ શ્રોતાઓને સ્વરપાશમાં બાંધી દેતાં અને ગીતની શરૂઆતથી અંત સુધી શ્રોતાઓ તે સ્વર-પાશમાંથી છૂટી શકતાં નહીં! જન્મ કિલસૂફ શોપનહોરે સંગીતની સરખામણી ભવ્ય સ્થાપત્ય સાથે કરી છે! બેગમ અપતર પણ સ્વરોને રમાડતાં રમાડતાં ખૂબજ ભૂલંદ તથા સુરીલા અવાજે સ્વ-રચિત સ્વર મંદિરના ગોપેરમ તથા કળશ પર પહોંચી જતા અને તે વખતે તેમના અવાજમાંથી જે રોશની પ્રકટ થતી તેની અસરથી શ્રોતાઓ આનંદ વિભોન થઈ જતાં!

અને ગઝલ પુરી થતાં જ બેગમ અપતરને અચાનક ચક્કર આવતાં બેભાન બની ગયાં- અને સ્ટેજ ઉપર જ લીટરીટ ઢળી પડ્યા!

પ્રથમ હરોળમાં બેઠેલા ડો. મેનેને તત્કાલ પ્રાથમિક સારવાર કરી અને એમને સીધા જ એમના ઉતારે, રીલીફ રોડ પર આવેલી કેપી હોટલમાં લઈ ગયા હતા! ડૉ. એમ.એ. મેનના ના મિત્ર ડૉ. એ.એ.જે. દેસાઈ કે જેઓ જાણીતા કાર્ટીઓલોજીસ્ટ અને ફીઝીશીયન હતા જેલ વી. એસ. હોસ્પિટલ સાથે સંબંધિત હતા- એ ઘટના એમનાં જ શબ્દોમાં : ‘મને રાત્રે ૧ વાગ્યે ડો. એમ.એ. મેનના નો ફોન આવ્યો- તેમ જલદીથી હોટલ કેપી આવો! ત્યાં પહોંચીને મેં બેગમ અપતરને તપાસ્યું હતું. મને લાગ્યું કે બેગમને ગંભીર હાર્ટ એટેક આવ્યો છે. તુરંત જ બેગમ અપતરને ૨૬મી ઓક્ટોબરે વી.એસ.હોસ્પિટલમાં ઈમરજન્સીમાં દાખલ

વર્ષ ૧૯૧૪માં જન્મેલા બેગમ અપતર ૬૦ વર્ષની વયે ૩૦ ઓક્ટોબર ૧૯૭૪માં અમદાવાદમાં ગુજરી ગયા હતા! ગાયિકા અપતર ખાસ કરીને ગઝલ, દાદરા અને દુમરીના ગીતોમાં શબ્દોનું બહુજ મહત્વ હોય છે - જેમાં સંવેદનાઓને ગીતના મહત્વના શબ્દોનું વારંવાર ઉચ્ચારણ કરીને શુભાંર તથા કરુણરસને વ્યક્ત કરવામાં આવે છે! આ પ્રકારના ગીતોમાં બેગમ અપતરની માસ્ટરી હતી. ગાલિબ અને જિગરમુરાદાબાદીની ગઝલો બેગમને બહુજ પ્રિય હતી અને તે ગાતી વેળા શબ્દોનો સહારો લઈને તેઓ નિષ્કળ પ્રેમના મકબરા યજ્ઞમાં હતાં! અને ગઝલોની તર્જ બેગમ અપતરે પોતેજ બાંધી હતી અને એક ઉમદા બંદિશકાર તરીકે પણ તેમણે નામના મેળવી હતી. ગાતી વખતે જ્યારે કોઈ એક સ્વર પર બેગમ સ્થિર થઈ જતાં ત્યારે તેમનાં અવાજની રોનક પુરબહારમાં ખીલી ઉઠતી. તેમના કાર્યકર્મની શરૂઆતથી જ શ્રોતાઓને સ્વરપાશમાં બાંધી દેતાં અને ગીતની શરૂઆતથી અંત સુધી શ્રોતાઓ તે સ્વર-પાશમાંથી છૂટી શકતાં નહીં! જન્મ કિલસૂફ શોપનહોરે સંગીતની સરખામણી ભવ્ય સ્થાપત્ય સાથે કરી છે! બેગમ અપતર પણ સ્વરોને રમાડતાં રમાડતાં ખૂબજ ભૂલંદ તથા સુરીલા અવાજે સ્વ-રચિત સ્વર મંદિરના ગોપેરમ તથા કળશ પર પહોંચી જતા અને તે વખતે તેમના અવાજમાંથી જે રોશની પ્રકટ થતી તેની અસરથી શ્રોતાઓ આનંદ વિભોન થઈ જતાં!

વર્ષ ૧૯૧૪માં જન્મેલા બેગમ અપતર ૬૦ વર્ષની વયે ૩૦ ઓક્ટોબર ૧૯૭૪માં અમદાવાદમાં ગુજરી ગયા હતા! ગાયિકા અપતર ખાસ કરીને ગઝલ, દાદરા અને દુમરીના ગીતોમાં શબ્દોનું બહુજ મહત્વ હોય છે - જેમાં સંવેદનાઓને ગીતના મહત્વના શબ્દોનું વારંવાર ઉચ્ચારણ કરીને શુભાંર તથા કરુણરસને વ્યક્ત કરવામાં આવે છે! આ પ્રકારના ગીતોમાં બેગમ અપતરની માસ્ટરી હતી. ગાલિબ અને જિગરમુરાદાબાદીની ગઝલો બેગમને બહુજ પ્રિય હતી અને તે ગાતી વેળા શબ્દોનો સહારો લઈને તેઓ નિષ્કળ પ્રેમના મકબરા યજ્ઞમાં હતાં! અને ગઝલોની તર્જ બેગમ અપતરે પોતેજ બાંધી હતી અને એક ઉમદા બંદિશકાર તરીકે પણ તેમણે નામના મેળવી હતી. ગાતી વખતે જ્યારે કોઈ એક સ્વર પર બેગમ સ્થિર થઈ જતાં ત્યારે તેમનાં અવાજની રોનક પુરબહારમાં ખીલી ઉઠતી. તેમના કાર્યકર્મની શરૂઆતથી જ શ્રોતાઓને સ્વરપાશમાં બાંધી દેતાં અને ગીતની શરૂઆતથી અંત સુધી શ્રોતાઓ તે સ્વર-પાશમાંથી છૂટી શકતાં નહીં! જન્મ કિલસૂફ શોપનહોરે સંગીતની સરખામણી ભવ્ય સ્થાપત્ય સાથે કરી છે! બેગમ અપતર પણ સ્વરોને રમાડતાં રમાડતાં ખૂબજ ભૂલંદ તથા સુરીલા અવાજે સ્વ-રચિત સ્વર મંદિરના ગોપેરમ તથા કળશ પર પહોંચી જતા અને તે વખતે તેમના અવાજમાંથી જે રોશની પ્રકટ થતી તેની અસરથી શ્રોતાઓ આનંદ વિભોન થઈ જતાં!

વર્ષ ૧૯૧૪માં જન્મેલા બેગમ અપતર ૬૦ વર્ષની વયે ૩૦ ઓક્ટોબર ૧૯૭૪માં અમદાવાદમાં ગુજરી ગયા હતા! ગાયિકા અપતર ખાસ કરીને ગઝલ, દાદરા અને દુમરીના ગીતોમાં શબ્દોનું બહુજ મહત્વ હોય છે - જેમાં સંવેદનાઓને ગીતના મહત્વના શબ્દોનું વારંવાર ઉચ્ચારણ કરીને શુભાંર તથા કરુણરસને વ્યક્ત કરવામાં આવે છે! આ પ્રકારના ગીતોમાં બેગમ અપતરની માસ્ટરી હતી. ગાલિબ અને જિગરમુરાદાબાદીની ગઝલો બેગમને બહુજ પ્રિય હતી અને તે ગાતી વેળા શબ્દોનો સહારો લઈને તેઓ નિષ્કળ પ્રેમના મકબરા યજ્ઞમાં હતાં! અને ગઝલોની તર્જ બેગમ અપતરે પોતેજ બાંધી હતી અને એક ઉમદા બંદિશકાર તરીકે પણ તેમણે નામના મેળવી હતી. ગાતી વખતે જ્યારે કોઈ એક સ્વર પર બેગમ સ્થિર થઈ જતાં ત્યારે તેમનાં અવાજની રોનક પુરબહારમાં ખીલી ઉઠતી. તેમના કાર્યકર્મની શરૂઆતથી જ શ્રોતાઓને સ્વરપાશમાં બાંધી દેતાં અને ગીતની શરૂઆતથી અંત સુધી શ્રોતાઓ તે સ્વર-પાશમાંથી છૂટી શકતાં નહીં! જન્મ કિલસૂફ શોપનહોરે સંગીતની સરખામણી ભવ્ય સ્થાપત્ય સાથે કરી છે! બેગમ અપતર પણ સ્વરોને રમાડતાં રમાડતાં ખૂબજ ભૂલંદ તથા સુરીલા અવાજે સ્વ-રચિત સ્વર મંદિરના ગોપેરમ તથા કળશ પર પહોંચી જતા અને તે વખતે તેમના અવાજમાંથી જે રોશની પ્રકટ થતી તેની અસરથી શ્રોતાઓ આનંદ વિભોન થઈ જતાં!

વર્ષ ૧૯૧૪માં જન્મેલા બેગમ અપતર ૬૦ વર્ષની વયે ૩૦ ઓક્ટોબર ૧૯૭૪માં અમદાવાદમાં ગુજરી ગયા હતા! ગાયિકા અપતર ખાસ કરીને ગઝલ, દાદરા અને દુમરીના ગીતોમાં શબ્દોનું બહુજ મહત્વ હોય છે - જેમાં સંવેદનાઓને ગીતના મહત્વના શબ્દોનું વારંવાર ઉચ્ચારણ કરીને શુભાંર તથા કરુણરસને વ્યક્ત કરવામાં આવે છે! આ પ્રકારના ગીતોમાં બેગમ અપતરની માસ્ટરી હતી. ગાલિબ અને જિગરમુરાદાબાદીની ગઝલો બેગમને બહુજ પ્રિય હતી અને તે ગાતી વેળા શબ્દોનો સહારો લઈને તેઓ નિષ્કળ પ્રેમના મકબરા યજ્ઞમાં હતાં! અને ગઝલોની તર્જ બેગમ અપતરે પોતેજ બાંધી હતી અને એક ઉમદા બંદિશકાર તરીકે પણ તેમણે નામના મેળવી હતી. ગાતી વખતે જ્યારે કોઈ એક સ્વર પર બેગમ સ્થિર થઈ જતાં ત્યારે તેમનાં અવાજની રોનક પુરબહારમાં ખીલી ઉઠતી. તેમના કાર્યકર્મની શરૂઆતથી જ શ્રોતાઓને સ્વરપાશમાં બાંધી દેતાં અને ગીતની શરૂઆતથી અંત સુધી શ્રોતાઓ તે સ્વર-પાશમાંથી છૂટી શકતાં નહીં! જન્મ કિલસૂફ શોપનહોરે સંગીતની સરખામણી ભવ્ય સ્થાપત્ય સાથે કરી છે! બેગમ અપતર પણ સ્વરોને રમાડતાં રમાડતાં ખૂબજ ભૂલંદ તથા સુરીલા અવાજે સ્વ-રચિત સ્વર મંદિરના ગોપેરમ તથા કળશ પર પહોંચી જતા અને તે વખતે તેમના અવાજમાંથી જે રોશની પ્રકટ થતી તેની અસરથી શ્રોતાઓ આનંદ વિભોન થઈ જતાં!

“હાર્ટ એટેકની બીમારીમાંથી બહાર નીકળવાનું પ્રીક્ટીપશન અને ઉપચાર સંગીત બની રહ્યું અને ૧૯૪૯થી બેગમ અપતરનો અવાજ સંગીતની દુનિયામાં ગુંજવા લાગ્યો !!”

“અંદાજે ૫૦૦થી વધુ ગાયનો બેગમ અપતરીએ ગાયા છે. નવ ફિલ્મોમાં અભિનેત્રી તરીકે કામ પણ કર્યું છે.”

પૂ. સ્ત કો પ્રકાશિત થઈ ચુક્યા છે. સીધુ સાહુ જીવન, સરળતા અને આધ્યાત્મિકતા તેમના વ્યક્તિત્વમાંથી ઝળકે છે. પરમ પુજ્ય મોરારીબાપુ, પાય ડિયર જી, અને શ્રી તખ્તસિદહી મુરારીનારનું પ્રોત્સાહન અને પ્રેરણા તેમને મળેલી છે. તેમનું પવિત્ર મન તેમની રચનાઓમાં અનુભવાય છે. તેમની આ ગઝલ હંમેશા મમળાવવાની ઈચ્છા થાય તેવી છે.

મન ઝરૂખો

પૂ. સ્ત કો પ્રકાશિત થઈ ચુક્યા છે. સીધુ સાહુ જીવન, સરળતા અને આધ્યાત્મિકતા તેમના વ્યક્તિત્વમાંથી ઝળકે છે. પરમ પુજ્ય મોરારીબાપુ, પાય ડિયર જી, અને શ્રી તખ્તસિદહી મુરારીનારનું પ્રોત્સાહન અને પ્રેરણા તેમને મળેલી છે. તેમનું પવિત્ર મન તેમની રચનાઓમાં અનુભવાય છે. તેમની આ ગઝલ હંમેશા મમળાવવાની ઈચ્છા થાય તેવી છે.

“૨૬ ઓક્ટોબર ૧૯૭૪ના રોજ બેગમ અપતરનો અમદાવાદના ટાઉનહોલમાં કાર્યક્રમ ચાલતો હતો ત્યારે શકીલ બદાઈનીની ગઝલ ‘એ મહોબત તેરે અંજામ પે રોના આયા... ગાતી વખતે ગઝલપુરી થતાં તે ઢળી પડ્યા... અંતે ગુજરી ગયા !”

આ વાત છે. ઉત્તમ કલાકારોના સંગીતના કાર્યક્રમો યોજાતા- જેમ અગાઉ ગ્રામોફોન કલ્પ ચાલતી તેમજ ‘સાનક’ પણ ચાલે છે તેવીજ પ્રણાલીઓ આ મેડીકોસ લીસનરસ કલ્પ ધ્વારા ચાલતી. જેમાં વધારે સભ્યો ડોક્ટરસો ઉપરાંત અન્ય સંગીત પ્રેમીઓ પણ ખરાં જ !! તારિખ ૨૬ ઓક્ટોબર ૧૯૭૪ના વર્ષમાં આ કલ્પ ધ્વારા મહેફિલે ગઝલનો કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. આ કાર્યક્રમ નીલમ ગામડીયાએ ગોઠવી આપેલો. અને ગઝલ સમ્રાટ જે મલિકકાએ ગઝલ તરીકે પ્રસિધ્ધ હતી- નામ છે બેગમ અપતર- તેનો આ પ્રોગ્રામ હતો. આ પ્રોગ્રામમાં મોડી સંધ્યાથી બેગમ ખતર એના નશીલાકંઠથી

કર્તા, સારવાર શરૂ થઈ- હૃદયરોગનો હુમલો એટલો જોરદાર હતો કે ચાર દિવસની ડોક્ટરોની અથાગ મહેનત હોવા છતાંયે બેગમ અપતરને અમે બચાવી શક્યા નો! તા! અને વી.એસ.હોસ્પિટલમાં જ નિલમ ગામડીયાના ખોળામાં મસ્તક ઢળી પડ્યું અને બેગમ અપતરે હંમેશા માટે વિદાય લીધી.

“દુનિયાના નિયમોની એસી કે તેસી જેવો સ્વભાવ ધરાવનાર બેગમ અપતર સીગારેટ પીવાના ખૂબ શોખીન હતાં.”

બેગમ અપતર શરૂઆતમાં અપતરીબાઈ ફેઝાબાદીને નામે અને લગ્ન પછી બેગમ અપતરને નામે ઓળખાવા લાગ્યાં! અસધર હુસેન કે જેઓ વકીલ હતાં અને તેમની બીજીવારના પત્ની મુશતરીનું સંતાન એ બેગમ અપતર. અસધર હુસેને મુશતરીને છોડી દીધી અને સાથોસાથ મુશતરીની જોડિયા દીકરીઓ ઝાંહરા અને બીબી (બીબી એ બેગમ અપતરને) પણ છોડી દીધી. ૧૯૪૫માં લખનૌના બેરીસ્ટર સાથે લગ્ન થયા બાદ અપતરીબાઈ, બેગમ અપતરના નામથી ઓળખાવા લાગ્યા. પતિ ઈશતીયાક અપતર અબ્બાસી જીનવાણી વિચારના હોવાથી તેમણે બેગમ અપતરને જાહેરમાં ગાવાની મનાઈ કરી હતી. આ પાબંદી લગભગ પાંચ વર્ષ સુધી તેમણે સહન કરી. અંતે તેમનાં કલા-સર્જક આત્માની ગૂંગામણની હદ આવી ગઈ અને તેઓ ગંભીર માંદગીમાં પટકાઈ પડ્યાં! ડોક્ટરો અને

અમદાવાદના ટાઉનહોલમાં (જ્યાં એમનો છેલ્લો- પણ અધુરો પ્રોગ્રામ બની રહ્યો). બીજી ગવાયેલી ગઝલોમાંની એક આ પણ હતી. ‘દીવાના બનાના હે તો દીવાના બના દે, વનાં કહી તકદીર તમાશા ના બના દે, એ દેખને વાલો! મુઝે હંસ હંસ કે ન દેખો, તુમ કો ભી મુહબ્બત કહી મુઝસા ના બના દે...’ બીજી એક ગઝલ ‘દિલ હી તો હે ન સંગો- બિશત દર્દસે ભર ન આએ ક્યો... રોએજે હમ હજાર બાર કોઈ હમે સતાએ ક્યો!’ આ ગાલિબના ગઝલ બેગમના અવાજે ગવાયેલી છે. બીજી સુદર્ન ‘કાફિર’ની ગઝલ ‘ઈશકમે ગેરતે જજ બાત ને રોને ન દિયા !... જ્યારે જ્યારે ટાઉનહોલથી પસાર થઈએ ત્યારે ત્યારે ટાઉનહોલની દિવાલોમાંથી પણ બેગમ અપતરની અમદાવાદમાં તેમની આખરી મંજિલની ગઝલોના રણકા યાદ આવી જાય છે. જે લોકોએ બેગમ અપતરનું સંગીત સાંભળ્યું નથી તેમણે જીવનનો એક અણમોલ લક્ષ્યો ગુમાવ્યા છે. તેઓ કહેતાં: “સંગીત કલા ભગવાન કી દેન હે. ભગવાન દેતા હે ઓર ગુરૂ સિખાતા હે... લેકીન મૂબ રિયાજ કરના ભી બેગમ જરૂરી હે!!”

કાળઝાળ ગરમીમાં તકમરિયા પેટમાં ઠંડક લાવવા અને પાચન સંબંધિત તકલીફોમાં રાહત આપશે

૧. હાલ ધમધમતા તાપથી લોકો પરેશાન થઈ રહ્યા છે. બળબળતી ગરમીથી છૂટકારો મેળવવા લોકો ઠંડક મેળવવાના પ્રયાસો કરતા હોય છે. ગરમીમાં લીબું સરખત, શિંગળા, શેરડીનો રસ, નાળિયેર પાણીનું લોકો સેવન કરતા હોય છે અને ઠંડક મેળવતા હોય છે. ત્યારે તકમરિયા પોષક તત્ત્વોથી ભરપૂર હોય છે અને આવીયામકી દગાડતી ગરમીમાં તકમરિયાનું સેવન કરવાથી પેટને ઠંડક મળે છે તેમજ પાચન સંબંધી તકલીફોમાં રાહત આપે છે. એક સંશોધન અનુસાર તકમરિયામાં સિમિત માત્રામાં કેલ્સી સમાવેલી હોય છે. આ સાથે પ્રોટીન, કેલ્શિયમ, આર્ચન, પોટેશિયમ, વિટામીન-એ, વિટામીન-સી અને ફાઈબરનું એક ઉત્તમ સ્ત્રોત છે. તેમાં ઓમેગા-૩ કેઈ એસીડ પણ સમાયેલું હોય છે. આ પોષક તત્ત્વો સ્વાસ્થ્ય માટે ફાયદાકારક માનવામાં આવે છે. તકમરિયાને રાતના પાણીમાં પલાડીને સેવન કરી શકાય છે. અથવા તો એક-બે કલાક પણ પાણીમાં રાખવા જોઈએ. પાણીમાં પલળવાથી તકમરિયા ફૂલી જતા હોય છે જેને શરબત, લીબું પાણી, સ્મુટી, દૂધ તેમજ અન્ય ડ્રીંક સાથે ગાંનિશ કરવા માટે ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે. તકમરિયામાં પ્રયાંન માત્રામાં ફાઈબર સમાયેલું હોય છે જે શરીરમાં સમાયેલા એસીડોના એસિડીટી ઈકેટને ન્યૂટ્રલાઈઝ કરે છે જેથી તેના સેવનથી એસિડીટી અને છાતીમાં બળતરામાં રાહત થાય છે. પેટને ઠંડક પ્રદાન કરે છે તેમજ ગરમીમાં અપચાના કારણે બળતરાને ઓછું કરે છે. પેટમાં ગેસનો ભરાવો થવા પર પણ તકમરિયાનું સેવન ફાયદાકારક છે. એક કપ દૂધ સાથે તેનું સેવન કરવાથી પેટની બળતરા, અપચો અને એસિડીટી જેવી સમસ્યાથી છૂટકારો મળે છે. તકમરિયાનું નિયમિત સેવન ઈમ્યુનિટીને લેવલ વધારે નથી.

૨. ત્વચાના નવા સેલ્સને બનાવવામાં મદદ કરે છે. તકમરિયાનું સેવન જ નહીં પરંતુ તેને ત્વચા પર લગાડવાથી પણ ફાયદો થાય છે. શુષ્ક ત્વચા અને સનદેન પર તકમરિયાને ત્વચા પર લગાડી શકાય છે. તકમરિયાને મિકસરમાં પીસી તેને ફાઈબર સાથે ભેળવી ત્વચા પર લગાડવું. ત્વચા ઈન્ફેક્શન તેમજ સોરાસિસ જેવી સમસ્યાઓમાં પણ લાભકારી નીવડે છે. તેમજ તકમરિયાનું નિયમિત સેવન કોલેજન પ્રોડક્શનને વધારે છે જે ત્વચાના નવા સેલ્સને બનાવવામાં મદદ કરે છે તથા તકમરિયાનું સેવન હૃદય રે કોલિકલસમાં પણ ફાયદાકારક છે. તેમાં પ્રયાંન માત્રામાં આર્ચન, વિટામીન કે એ પ્રોટીન સમાયેલા હોય છે. આ સઘળા પોષક તત્ત્વો વાળના હલ્કી યો માટે બહુ જરૂરી હોય છે. તેમાં સમાયેલા એન્ટિઓક્સિડન્ટ તેની ગુણવત્તા વધારે છે. ૩. સુગર કંટ્રોલ કરવામાં મદદ મળશે સુગર કંટ્રોલ માટે ફાયદાકારક તકમરિયાનું સેવન સુગરને કંટ્રોલ કરવાનો ગુણ ધરાવે છે. ડાયાબિટીસના રોગી તેનું સેવન દૂધ સાથે કરી શકે છે જે લોકોને ડાયાબિટીસ થયાનું જાણ થાય છે તેમને રકત શર્કરાના સ્તર પર ધ્યાન રાખવાની વધુ આવશ્યકતા હોય છે. ઘણા સંશોધનોમાં જોવા મળ્યું છે કે, ભોજન તરત જ પહેલાં તકમરિયાનું સેવન કરવામાં આવે તો ભોજન પછી બ્લડસુગરનું લેવલ વધારે નથી.

તલમાં દૂધની સરખામણીએ ૮ ગણું વધારે કેલ્શિયમ જોવા મળે છે

મોટાભાગના લોકો માનતા હોય છે કે દૂધમાં સૌથી વધુ કેલ્શિયમ હોય છે જેને લઈને બધી જ માતાઓ તેમના બાળકોને દૂધ પીવાડવાવને વધુ મહત્ત્વ આપે છે. ઘણા લોકોને નાનપણમાં દૂધ પીવાની આદત પડી હોય તે લાંબા સમય સુધી રહે છે અને તેઓ મોટા થઈને પણ રોજ દૂધ પીવે છે પરંતુ યું તમે જાણો છો કે દૂધના એક ગ્લાસ કરતાં ૮ ગણું કેલ્શિયમ એક નાનકડા બીજમાં જોવા મળે છે. જો તમે પરેખર કેલ્શિયમ, પ્રોટીન અને ફાઈબર

વેસ્ટર્ન ટાઇમ્સ

અમેરિકાએ ડ્રેગનની કમર તોડી નાખી!

ચીની વસ્તુઓની આયાત પર ૧૦૦ ટકા સુધીનો ટેક્સ લાદવામાં આવ્યો

(એજન્સી) ન્યુયોર્ક, અમેરિકા રાષ્ટ્રપતિ જો બિડેને ચીનથી આયાત થતા સામાન પર ૧૦૦ ટકા સુધીનો ટેક્સ લગાવવાની જાહેરાત કરી છે. ઈલેક્ટ્રિક વાહનો, બેટરી, સ્ટીલ, સોલાર સેલ અને એલ્યુમિનિયમ પર ભારે ટેરિક લાદવામાં આવ્યા છે. આ સાથે અમેરિકાએ ચીનથી આયાત થતા ઈલેક્ટ્રિક વાહનો પર ૧૦૦ ટકા ટેક્સ, સેમિકન્ડક્ટર પર ૫૦ ટકા ટેક્સ, બેટરી પર ૨૫ ટકા ટેક્સ, સ્ટીલ અને એલ્યુમિનિયમ પર ૨૫ ટકા ટેક્સ અને સોલર પેનલ પર ૫૦ ટકા ટેક્સ લગાવ્યો છે. વ્હાઈટ હાઉસના રોજ ગાર્ડનમાંથી રાષ્ટ્રને સંબોધનમાં બિડેને કહ્યું હતું કે અમેરિકા તેને જોઈતી કોઈપણ પ્રકારની કાર ખરીદવાનું યાચુ રાખી શકે છે, પરંતુ અમે ચીનને કમરનો આ કારોના બજાર પર અચ્ચાથી રીતે નિયંત્રણ કરવાની મંજૂરી આપીશું નહીં. તેમણે કહ્યું, "હું ચીન સાથે વાજબી સ્પર્ધા ઈચ્છું છું, સંઘર્ષ નહીં. "અમે ચીન સામે ૨૧ મી સદીની આર્થિક સ્પર્ધા જીતવા માટે અન્ય કોઈ કરતાં વધુ મજબૂત સ્થિતિમાં છીએ કારણ કે

અમે ફરીથી અમેરિકામાં રોકાણ કરી રહ્યા છીએ." તમને જણાવી દઈએ કે ચીને ઉપરોક્ત તમામ ઉત્પાદનો પર મોટી સંખ્યાની આપી છે, જેના કારણે ચીનની કંપનીઓ બાકીના વિશ્વ કરતાં વધુ ઉત્પાદન કરવા પ્રેરિત થઈ હતી. બિડેને જણાવ્યું હતું કે ચીને અયોગ્ય રીતે નીચા ભાવે વધારાના ઉત્પાદનોનો બજારમાં ફેંકી દીધા હતા, જેનાથી વિશ્વભરના અન્ય ઉત્પાદકોને વ્યવસાયમાંથી બહાર નીકળી ગયા હતા. કિંમતો ગેરવાજબી રીતે ઓછી છે કારણ કે ચીની કંપનીઓને નફાની ચિંતા કરવાની જરૂર નથી, કારણ કે તેઓને ચીની સરકાર દ્વારા ભારે સબસિડી આપવામાં આવે છે. બિડેને જણાવ્યું હતું કે અર્થતંત્રના મુખ્ય ક્ષેત્રો પર તેમણે જાહેર કરેલા નવા ટેરિક્સ એ સુનિશ્ચિત કરવા જઈ રહ્યા છે કે અમેરિકા કમ્પાર્ટમેન્ટ અન્યથી વેપાર પ્રયાગો દ્વારા અટકાવવામાં આવશે નહીં. તેમણે કહ્યું, "અમેરિકાન કંપનીઓ ઈલેક્ટ્રિક વાહનો અને તેમની બેટરીઓમાં અબજો ડોલરનું રોકાણ કરી રહી છે. વિશ્વભરના અમારા ભાગીદારો સમાન રોકાણ કરી રહ્યા છે.

આકરી ગરમી વચ્ચે દેશમાં વીજ સંકટનો ઓછાવો, કેટલાંક રાજ્યોમાં વીજળી ડૂલ થવાની સંભાવના

નવી દિલ્હી, દેશમાં અનેક રાજ્યોમાં ભીષણ ગરમીનો પ્રકોપ હાહાકાર મચાવી રહ્યો છે. અંગ દ્વારા ડાહી ગરમીને કારણે લાખો લોકો બપોરનાં સમયે ઘરમાં જ રહેવાનું પસંદ કરી રહ્યા છે. બપોરે રસ્તાઓ સૂમસામ ભાસી રહ્યા છે. મોટાભાગનાં રાજ્યોમાં વીજળીનો વપરાશ વધી રહ્યો છે. ઈલેક્ટ્રીસિટીની સમસ્યા સર્જાઈ રહી છે. ગરમીનાં આ પ્રકોપ વચ્ચે દેશનાં કેટલાક રાજ્યોમાં વીજળી સંકટ થઈ રહ્યું છે. જૂન મહિનામાં કાનિલ ગરમી પડવાની આગાહી કરાઈ છે. જેને કારણે લોકોને વધુ મુશ્કેલી અનુભવવી પડશે તેવું મનાઈ રહ્યું છે. જૂન મહિનામાં કેટલાક રાજ્યોમાં વીજળીનો પુરવઠો ઠપ થઈ જવાની શક્યતા છે. સરકાર દ્વારા અને વીજળી ખોડ દ્વારા વીજળીનાં ઉત્પાદનમાં વધારો કરવા ભાર

દેશમાં જળ વિદ્યુત ઉત્પાદનમાં છેલ્લા ૪૦ વર્ષમાં મોટામાં મોટો ઘટાડો થયા

નવી દિલ્હી, દેશમાં જળ વિદ્યુત ઉત્પાદનમાં છેલ્લા ૪૦ વર્ષમાં મોટામાં મોટો ઘટાડો થયો છે. વીજળી ઉત્પાદન વધારવા નવા પ્લાન્ટ કાર્યરત કરવાની કામગીરી લગભગ નહીં જઈ શકે છે. ૨૦૦૮-૧૦ પછી જળ વિદ્યુત ઉત્પાદનમાં સતત ઘટાડો થઈ રહ્યો છે. વીજળીનું ઉત્પાદન વધારવા હાલનાં પ્લાન્ટનું રિપેરિંગ

કરીને તેને પૂર્ણ ક્ષમતાએ ચાલુ રાખવા તેમજ પ ગીગાવાટ વીજળી ઉત્પાદન કરવા બંધ પડેલા કોલસા આધારિત પ્લાન્ટ ચાલુ કરવા પગલાં લેવાયા છે. ગયા વર્ષે પણ દેશના અનેક રાજ્યોમાં વીજળી સંકટ સર્જાઈ હતું. કોલસાની અછત અને કાળજાળ ગરમીને કારણે હાઈડ્રો પાવર જનરેશનમાં આવે કમીને કારણે અનેક રાજ્યોમાં વીજ સંકટ સર્જાઈ હતું અને સરકારે પણ એક્ટિવ થવાનો વારો આવ્યો હતો. ઘણા રાજ્યોમાં વીજ કાપ મુકવામાં આવ્યો હતો. જળ વિદ્યુતનાં ઉત્પાદનમાં ઘટાડો થયો છે. બીજી તરફ થર્મલ વીજળી ઉત્પાદન માટે નવા કોલસા આધારિત પ્લાન્ટ ચાલુ થવામાં વિલંબ થઈ રહ્યો છે. રાજ્યોને વીજળીનાં સંકટથી બચાવવા તેમજ મહત્તમ વીજળી

પુરવઠો ચાલુ રાખવા સરકારે અત્યારથી જ પગલાં લેવાનું શરૂ કર્યું છે. વીજળીનું ઉત્પાદન વધારવા પગલાં લેવાયા છે. જેને કારણે એવી આશા છે કે જૂનમાં વીજળીની માંગ સંતોષી શકાશે. હાલ જે પ્લાન્ટમાં વીજળી ઉત્પાદન કરાઈ રહ્યું છે તેમાં પૂર્ણ ક્ષમતાએ વીજળીનું ઉત્પાદન કરવા અને પ્લાન્ટનું રિપેરિંગ કરવા પગલાં લેવાયા છે. બંધ પડેલા યુનિટ્સ ફરી શરૂ કરાઈ રહ્યા છે. ડ. ઇ. ગીગાવાટનાં નવા કોલસા આધારિત પ્લાન્ટ ચાલુ કરવામાં વિલંબને કારણે વીજળીનું સંકટ સર્જવાની સંભાવના છે. આ નવા પ્લાન્ટ તેમાં પૂર્ણ ક્ષમતાએ જ શરૂ કરવામાં હતા પણ કોલસાનો પુરવઠો પૂરતો ન હોવાથી તેમાં વિલંબ થયો છે. જૂન મહિનામાં રાતનાં સમયે વીજળીના પુરવઠામાં ૧૪ ગીગાવાટની અછત સર્જાઈ તેવી ધારણા છે. જેનું મુખ્ય કારણ સોલાર પાવરનાં ઉત્પાદનમાં થનારો ઘટાડો માનવામાં આવે છે.

કોરોનાના નવા વેરિઅન્ટ ફેઝીલી ટેવ્શન

વધાર્યું, મહારાષ્ટ્રમાં ૯૧ કેસ સામે આવ્યા

નવી દિલ્હી, પ્રથમ જાન્યુઆરીમાં ઓગળાયા હતા. માર્ચ અને એપ્રિલ સુધીમાં કોરોનાના આ પ્રકારને કારણે મહારાષ્ટ્રમાં કોરોના કેસોમાં ઝડપથી વધારો થયો છે. રાહતની વાત એ છે કે, કોરોનાના આ પ્રકારનો હજુ સુધી કોઈ ગંભીર કેસ નોંધાયો નથી. હળવા લક્ષણોવાળા લોકોને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવાની જરૂર નથી. નિષ્ણતાના મતે આ વેરિઅન્ટને કારણે આ ઉનાળામાં કોવિડ કેસોમાં થોડો કોવિડના કેમી. ૨ સબવેરિઅન્ટને કારણે ૧ વેરિઅન્ટને પાછળ છોડી દીધું છે. જેના કારણે ઘણા દેશોમાં કોરોનાના કેસ વધી રહ્યા છે. અહેવાલો અનુસાર કેપી. ૨ સબવેરિઅન્ટના ૫૧ કેસ પુણેમાં અને ૨૦ કેસ થાણેમાં નોંધાયા છે. કેપી. ૨ સબવેરિઅન્ટને જાન્યુઆરીમાં વેચિક્ટ સ્તરે પ્રથમવાર ઓગળાવવામાં આવ્યું હતું. હાલમાં યુએસમાં કેપી. ૨ પ્રબળ પ્રકાર છે. મહારાષ્ટ્રમાં પણ કેપી. ૨ ના કેસો

ઓમિક્રોન સબવેરિઅન્ટ કેપી. ૨ ના કેસો ઝડપથી સામે આવી રહ્યા છે

વધારો થશે. યુએસમાં ૨૮% કોવિડ કેસ કેપી. ૨ વેરિઅન્ટના છે જે એપ્રિલના મધ્યમાં માત્ર ૬% હતા. જેના પાછળ સ્પષ્ટ થાય છે કે, કોરોનાના નવા કેસોમાં સૌથી મોટો ડિસ્પો તે જવાબદાર છે. તેણે જ એન. ૧ વેરિઅન્ટને પાછળ છોડી દીધું જે શિયાળામાં કોરોના કેસ માટે જવાબદાર હતું. તમને જણાવી દઈએ કે, ૨૦૨૦થી અમેરિકામાં ૬૮ ઊનાળામાં કોવિડના કેસમાં વધારો થયો છે. જો કેપી. ૨ ફેલાવાનું ચાલુ રાખે તે ઓ પેટાં પુનરાવર્તિત થઈ શકે છે.

લોરેન્સ વોંગ સિંગાપોરના નવા વડા પ્રધાન બન્યા

નવી દિલ્હી, અર્ધશાસ્ત્રી લોરેન્સ વોંગ સિંગાપોરના ચોથા વડાપ્રધાન તરીકે શપથ લીધા. તમને જણાવી દઈએ કે ૫૧ વર્ષીય વોંગ ૭૨ વર્ષીય લી સિએન લૂંગનું સ્થાન લેશે. ૬૭ વર્ષીય રાષ્ટ્રપતિ થર્મન પાશ્વરત્નેમ વોંગને શપથ લેવાયા હતા. લી સિએન લૂંગ બે દાયકા સુધી સિંગાપોરના વડાપ્રધાન તરીકે સેવા આપી હતી. વોંગ અને લી સિએન લૂંગ બંને શાસક પીપલ્સ એક્શન પાર્ટીના છે. જે ૫ દાયકાથી વધુ સમયથી સિંગાપોરનું નેતૃત્વ કરી રહ્યા છે. વડાપ્રધાન પદ સંભાળતા પહેલા વોંગ દેશના ડેપ્યુટી પ્રીએમ હતા. પરંતુ હવે તેઓ પ્રીએમ અને નાણામંત્રી તરીકે સરકારનું નેતૃત્વ કરશે. વોંગે વિવિધ ઉચ્ચ રાષ્ટ્રના વિશેષોને મંત્રી સ્તરે મોટા ફેરફારો ન કરવા પાછળનું કારણ ગણાવ્યું હતું. એ પણ કહ્યું કે તેને બચાવવાની જરૂર છે. ચેનલ ન્યૂઝ એશિયાના અહેવાલમાં જણાવ્યાં છે કે લી સિએન લૂંગની સરકારમાંથી વોંગની સરકારમાં નેતૃત્વના સંક્રમણ

દરમિયાન, તમામ મંત્રીઓ તેમના પોર્ટફોલિયોને જાળવી રાખશે, જે વોંગની નિર્ણય પ્રક્રિયામાં સાતત્ય સુનિશ્ચિત કરશે. તમને જણાવી દઈએ કે વોંગને એપ્રિલ ૨૦૨૨માં નોમિનેટ કરવામાં આવ્યા હતા અને તે જ વર્ષે જૂનમાં નાયબ વડાપ્રધાન તરીકે પ્રમોટ કરવામાં આવ્યા હતા. જો કે લી કેબિનેટમાં વરિષ્ઠ મંત્રી તરીકે યથાવત રહેશે. જેમને બે ભૂતપૂર્વ વડા પ્રધાનો લી કુઆન યુ અને ગોહ ચોક ટોંગના કિસ્સામાં થઈ ચૂક્યું છે. રાષ્ટ્રપતિ થરમેને કહ્યું કે તમને વોંગની નેતૃત્વ ક્ષમતામાં સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે કારણ કે સિંગાપોર આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે અજાણ્યા પ્રદેશમાં પ્રવેશ કરે છે. વોંગ દેશની આર્થિક સુનિશ્ચિત કરશે. તમને જણાવી દઈએ કે વોંગને એપ્રિલ ૨૦૨૨માં નોમિનેટ કરવામાં આવ્યા હતા અને તે જ વર્ષે જૂનમાં નાયબ વડાપ્રધાન તરીકે પ્રમોટ કરવામાં આવ્યા હતા. જો કે લી કેબિનેટમાં વરિષ્ઠ મંત્રી તરીકે યથાવત રહેશે. જેમને બે ભૂતપૂર્વ વડા પ્રધાનો લી કુઆન યુ અને ગોહ ચોક ટોંગના કિસ્સામાં થઈ ચૂક્યું છે. રાષ્ટ્રપતિ થરમેને કહ્યું કે તમને વોંગની નેતૃત્વ ક્ષમતામાં સંપૂર્ણ

ગુગલમાં સર્ચની પદ્ધતિ બદલી જશે

(એજન્સી) કેલિફોર્નિયા, કેલિફોર્નિયાના માઉન્ટેન વ્યુમાં સ્થાનિક સમય અનુસાર મંગળવારે ગુગલની એક મોટી ઈવેન્ટ આઈઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. અલ્ફાબેટના સીઈઓ સીકે એકઠકયુટીવ ઓફિસર સુંદર પિચાયઈએ ઈવેન્ટની શરૂઆત કરી હતી. ઈવેન્ટમાં જે રીતે જેમિનીના ફીચરની જાણકારી આપવામાં આવી હતી તેનાથી એવું માનવામાં આવી રહ્યું છે કે ટૂંક સમયમાં સર્ચ કરવાની પદ્ધતિમાં મોટો ફેરફાર જોવા મળશે. પિચાયઈએ નવા જેમિની એઆઈ સંચાલિત ફીચરના બારમાં જાણકારી આપી હતી તેમાં ગુગલ સર્ચ અને ગુગલ ફોટો માટે સર્ચ એવર વ્યુ અને આસ્ક ફોટો જેમિની ૧.૫ ફેઝ પ્રોજેક્ટ એસ્ટ્રા જેમિની એઆઈસાઈડ પેનલ સામેલ છે. સીઈઓએ ગુગલ તરફથી લાવવામાં આવનારા આગામી નવા ફીચર અને સેવાઓની જાણકારી આપી

હતી. તેમણે જણાવ્યું હતું કે એન્ડ્રોઈડ સ્માર્ટફોનમાં એઆઈ સર્ચની સુવિધા આપવામાં આવશે. જેમિની એઆઈ અપડેટ ગુગલ પોતાના એઆઈ મોડેલ જેમિની માટે અપડેટ જાહેર કર્યાં છે. આ લાંબા દસ્તાવેજોને સંક્ષીપ્ત કરીને ૩૫ ભાષાઓમાં ઉપલબ્ધ કરાશે. આ ઈવેન્ટમાં ગુગલે એઆઈ પાર્વડ સર્ચ એન્જિન લોન્ચ કરીને આર્ટિફિશીયલ ઈન્ટેલીજન્સ ટૂલને કંપનીના અન્ય ઉત્પાદનો સાથે જોડવાની જાહેરાત કરી હતી. ગુગલે જાહેર કરેલા ૨૦૦૮થી ૬૨ વર્ષ આયોજિત કરી રહી છે. ગુગલના આ નવું આસ્ક ફોટો એઆઈ ટૂલ, વોઈસ આસિસ્ટન્ટ જેવા ઓડીઓ ફીચરોને સક્ષમ બનાવવાને લઈને મુશ્કેલ સલાહોનો જવાબ આપવા સુધીના કામો સરળતાથી કરશે. ગુગલનું આ ફીચર આપને બતાવશે કે આપના રૂમમાં કયો સામાન ખોટી જગ્યાએ રાખ્યું છે. સુંદર પિચાયઈએ આ નવા ઉત્પાદનની જાહેરાત કરી હતી.

પૈસાની લેવડ-દેવડના વિવાદમાં બે મિત્રોએ મિત્રની કરી હત્યા

સુરતના પૂના પોલીસ સ્ટેશન વિસ્તારમાં અયોધ્યા ટેક્સટાઇલ અને કોલિનૂર ટેક્સટાઇલ માર્કેટ નજીકથી પોલીસને ધાબળામાં વીટાળેલી લાશ મળી આવી હતી. પોલીસે તેને કસ્ટડીમાં લઈ પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલી આપ્યું હતું. તપાસ માટે, પોલીસે નજીકમાં લગાવેલા સીસીટીવી કેમેરાને સ્કેન કર્યા અને મુદતમાં જોવાઈ ઈમરાન કુરેશી તરીકે કરી. પ્રાથમિક તપાસમાં માથાના ભાગે ધા મારીને હત્યા કરવામાં આવી હોવાનું બહાર આવ્યું છે.

રકમ પરત કરી હતી અને બાકીના રૂ. ૨૦માં પરત કરવાનું કહેતો હતો. આ બાબતે જતીન અને ઈમરાન વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો. આ પછી જતિને તેના મિત્ર જીતેન્દ્ર ગોંતમ સાથે મળીને ઈમરાનની હત્યા કરી પોલીસમાં લખેલી તેની ફેંકી દીધી હતી. પોલીસે નજીકમાં લગાવેલા સીસીટીવી કેમેરાની તપાસ કરી અને આરોપી સુધી પહોંચી. આ પછી બંનેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. આરોપીઓએ પોતાનો ગુનો કબૂલી લીધો છે. પોલીસનું કહેવું છે કે તેમને કોર્ટમાં લાઇને ધાબળામાં લખેલી તેની ફેંકી દેવામાં આવશે.

એનઆઈએના પૂર્વ વડા દિનકર ગુપ્તાને કેન્દ્ર સરકારે ઝેડ પ્લસ સુરક્ષા આપી

નવી દિલ્હી, કેન્દ્ર સરકારે એનઆઈએના પૂર્વ વડા દિનકર ગુપ્તાને ઝેડ પ્લસ સુરક્ષા આપવાનો નિર્ણય કર્યો છે. આ સુરક્ષા સીઆરપીએક દ્વારા આપવામાં આવશે અને ઝેડ પ્લસ સુરક્ષા પંજાબ, ચંદીગઢ અને દેલ્હીમાં દિનકર ગુપ્તા માટે લાગુ પડશે. સરકારના આઈસ અનુસાર, તે માર્ચ ૨૦૨૪ થી અમલમાં આવ્યું છે. ૧૯૮૭ બેચના પંજાબ કેડેટના આઈપીએસ અધિકારી દિનકર ગુપ્તાએ જૂન ૨૦૨૨ થી માર્ચ ૩૧, ૨૦૨૪ સુધી એનઆઈએ ચીફનું પદ સંભાળ્યું હતું. દિનકર ગુપ્તાએ પંજાબના પોલીસ મહાનિરીક્ષક (ઈન્ટેલીજન્સ) તરીકે પણ સેવા આપી છે. રિપોર્ટસ અનુસાર, માલિયાની આંતરકર્તાલી જૂઓના વધતા ખતરાને જોતા સરકારે દિનકર ગુપ્તાની સુરક્ષા વધારવાનો

નિર્ણય કર્યો છે. સરકારને ગુપ્ત માહિતી મળી છે કે મહત્વના હોદ્દા પર રહેલા અધિકારીઓને આંતરકર્તાલી જૂઓથી ખતરો છે. ખાસ કરીને કેનેડામાં માલિયાની આંતરકર્તાલી હસ્તીપ્રસિદ્ધ નિષ્કર્મની હત્યા બાદ ઉચ્ચકક્ષાની જૂઓ વધુ આક્રમક બન્યાં છે. પંજાબ પોલીસમાં દિનકર ગુપ્તાનો કાર્યકાળ સિદ્ધિઓથી ભરેલો હતો. રિપોર્ટસ અનુસાર, દિનકર ગુપ્તાએ પંજાબમાં સંગઠિત ઉપરાધનો સામનો કરવા માટે પોલીસ અધિકારીઓની એક ટીમ બનાવી હતી. તે સમયગાળા દરમિયાન, પંજાબના ૩૮ એન્ડ-લિસ્ટ ગેંગસ્ટર્સમાંથી ૨૧ પકડાવાથી માર્યા ગયા. પંજાબના ગુપ્તચર વિભાગના વડા તરીકે દિનકર ગુપ્તાએ પંજાબમાં કંટરોલની તકનો નિયંત્રણમાં રાખવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.

યુરોપમાં માઈગ્રેન્ટ, શરણાર્થી માટેના નિયમો આકરી બનેશે

(એજન્સી) નવી દિલ્હી, યુરોપમાં માઈગ્રેન્ટ અને શરણાર્થીઓએ માટે પ્રવેશ કરવાનું વધુ મુશ્કેલ બનશે. યુરોપીયન યુનિયનના પ્રધાનોએ મંગળવારે માઈગ્રેશન અને આશ્રય કાયદાને કડક બનાવવાની દરખાસ્તને અંતિમ મંજૂરી આપી હતી. તેનાથી હાલની માઈગ્રેશન નીતિમાં ધરબમ સુધારા થશે. જૂનમાં યુરોપીયન યુનિયનની યુંટણી પહેલા અધિકારીઓ માઈગ્રેશન સુધારાને સમર્થી લેવા માટે તનતોડ પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. ખાસ કરીને ૨૦૧૫માં શરણાર્થીઓના થયેલા ઘસારાને કારણે આ મુદ્દે રાજકીય મતભેદો પણ છે. માઈગ્રેશન નીતિમાં સુધારાને ભાગરૂપે ૧૦ કાયદા અમલી બનશે. યુરોપીય યુનિયનના મોટાભાગના સભ્ય દેશોએ આ સુધારાને સમર્થન આપ્યું છે. જોકે હંગેરી અને પોલૅન્ડ સમગ્ર સુધારા પેકેજની વિરુદ્ધમાં મતદાન

૯ વર્ષમાં એગ્રી સ્ટાર્ટઅપ ૭ હજાર થયા કૃષિ બજારમાં ૩૦૦% નો વધારો:રિપોર્ટ

(એજન્સી) નવી દિલ્હી, છેલ્લા ૯ વર્ષમાં કૃષિ ક્ષેત્રે સ્ટાર્ટઅપની સંખ્યામાં ૭ હજારથી વધુનો વધારો થયો છે. ૨૦૧૪-૧૫ પહેલા આ સંકેટરમાં ૫૦થી ઓછા સ્ટાર્ટઅપ યુનિટ હતા. સ્ટાર્ટઅપ એક્ટમાં વધારો થવાનું કારણ બીઝનેસ માટે સાનુકુળ વાતાવરણ અને સરકાર તરફથી મળતું સમર્થન હોવાનું માનવામાં આવે છે. ફેડરેશન ઓફ ઓલ ઈન્ડિયા ફાર્મસી એસોસિએશનના અહેવાલમાં ખૂલાસો થયો છે. કે ૨૦૧૮-૧૯થી રાષ્ટ્રીય વિકાસ યોજના હેઠળ વિભાગ દ્વારા ઈન્ક્યુબેશન અને એગ્રી આંતરિન્યોરશીપ ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામ ચલાવવામાં આવી રહ્યો છે. છેલ્લા ૯ વર્ષમાં બજેટ કૃષિ ફાળવણીમાં ૩૦૦% વધારો જોવા મળ્યો છે.

ડેન્ડ્યુની બીજી રસીને ૬ બલ્યુએચઓની મંજૂરી

(એજન્સી) ગુવાયા, વિશ્વ સ્વાસ્થ્ય સંગઠન ૬ બલ્યુએચઓએ ગઈકાલે ૩-ડેન્ડ્યુની બીજી રસીને પણ મંજૂરી આપી હતી. ૬ બલ્યુએચઓના આ પગલું વિશ્વભરના લાખો મશરૂમક્રીની બીમારીથી બચાવવામાં મદદ કરી શકે છે. ૬ બલ્યુએચઓએ બુધવારે જણાવ્યું હતું કે તેણે જાપાની ફાર્માસ્યૂટીકલ કંપની ટાકોડા દ્વારા નિર્મિત ૩-ડેન્ડ્યુની રસીને મંજૂરી આપી દીધી છે. ૩-ડેન્ડ્યુના વધુ પ્રકોપવાળા ક્ષેત્રોમાં થઈ શકે ૬ વર્ષના બાળકોને આ રસી આપવાની ભલામણ કરવામાં આવી છે. બે ડોઝવાળી આ રસી ચાર પ્રકારની ૩-ડેન્ડ્યુથી બચાવશે. ટાકોડાની ૩-ડેન્ડ્યુની રસી ક્યુડેગાને ૨૦૨૨માં યુરોપીય મેડીસીન એજન્સી દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. ૬ બલ્યુએચઓની મંજૂરીનો મતલબ છે કે ડોનર અન્ય સંયુક્ત રાષ્ટ્ર એજન્સીઓ ગરીબ દેશો માટે રસી ખરીદી શકે છે. ટાકોડાની રસી

ઉત્તર કોરિયામાં લાલ વિષ્ટિક પર પ્રતિબંધ: મહિલાઓ માટે ૧૮ ટેરેસ્ટ્રાઈલની જ મંજૂરી

(એજન્સી) સિયોલ, ઉત્તર કોરિયામાં વિચિત્ર કાયદા અમલમાં છે. ફેશનની ડિઝાઇનમાં પણ કડક સુચનાઓ છે. કોસ્ટીક સામે ટાપો માંડયો છે. કેમ કે કંપની તેને ટાયલ પછીની મેકીકલ કેર પુરી પાડવામાં નીફળ રહી છે. નોંધનીય છે કે બીટાનમાં પણ પચાસેકે બોક્સ એસ્ટ્રોજેન્કા સામે ટાપો માંડેલો છે. બિએનના કહેવા પ્રમાણે કંપનીએ તેને રેસર્ચ ઈન્જીનીયરો વાજબી ખર્ચ ઉઠાવવાનું વચન આપ્યું હતું પણ તેણે રેસર્ચ ની લીધા બાદ તરત જ તેને આખા શરીર જાણે સાંચ ભોંકાની હોય તેવી પીડા થવા લાગી હતી. કંપનીએ તેની સારવારનો કોઈ ખર્ચ ઉઠાવ્યો નથી.

યુએસ ઈઝરાયેલને એક અબજ ડોલરના હથિયાર આપશે

(એજન્સી) નવી દિલ્હી, અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ જો બાઈડેને સાંસદોને કહ્યું છે કે ઈઝરાયેલને એક અબજ ડોલરના હથિયાર મોકલાશે. અમેરિકાનો આ નિર્ણય પોતાના એ નિર્ણયથી વિપરીત છે, જેજ અંતર્ગત અમેરિકાએ કહ્યું હતું કે ઈઝરાયેલને બોબની સાધાચ રોકેટ દેવાશે અમેરિકાએ ગત સપ્તાહે ઈઝરાયેલના બોબ સાધાચ પર રોક લગાવી હતી. અમેરિકાનું કહેવું કે, ઈઝરાયેલ અમારા બોબનો ઉપયોગ રાફા શહેરમાં ના કરે તેથી આ નિર્ણય લેવાયો છે.

વિશ્વ આરોગ્ય સંગઠનની ચેતવણી વધુ પડતું મીઠુ ખાનારા સાવધાન: યુરોપમાં દરરોજ ૧૦ હજાર લોકોના હૃદયરોગથી મૃત્યુ

(એજન્સી) નવી દિલ્હી, વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશનએ સમગ્ર વિશ્વમાં હૃદય રોગના વધતા જોખમને લઈને એક મહત્વપૂર્ણ ચેતવણી જાહેર કરી છે. ૬ બલ્યુએચએ અનુસાર, યુરોપમાં દરરોજ લગભગ ૧૦,૦૦૦ લોકો હૃદય રોગથી મૃત્યુ પામે છે. જેનો અર્થ થાય છે કે વાર્ષિક ૪ મીલીયન લોકો મૃત્યુ પામે છે. આ મૃત્યુ યુરોપમાં કુલ મૃત્યુના ૪૦% માટે જવાબદાર છે. એટલે કે દર વર્ષે ૪૦ લાખ લોકો મૃત્યુ પામે છે. ૬ બલ્યુએચએ યુરોપના રિસેક્ટર હૃદય ક્લબે જણાવ્યું હતું કે મીઠાના સેવનને ૨૫ ટકા ઘટાડવા માટે લશીત નીતિઓને અમલ કરવાથી ૨૦૩૦ સુધીમાં કાર્ડિયોસ્કેલર રોગોથી થતા આશરે ૯ મીલીયન મૃત્યુને અટકાવી શકાય છે. યુરોપમાં ૩૦થી ૭૯ વર્ષની વયના ત્રણમાંથી એક પુષ્ટ વયના

લોકો હાર્ટબ્લડ પ્રેશરથી પીડાય છે. જે મુખ્યત્વે વધુ મીઠાના સેવનને કારણે થાય છે. ૬ બલ્યુએચએ વિશ્વ સ્વાસ્થ્ય સંગઠન યુરોપીયન પ્રદેશના ૨૫માંથી ૧૬ દેશોમાં સરેરાશ દૈનિક મીઠાનું સેવન ૬ બલ્યુએચએ ભલામણ કરેલ પ્રમાણ એક ચમચી કરતાં વધી જાય છે. તેનું કારણ પ્રોસેસડ ફૂડ અને નાસ્તામાં મીઠાનો વધુ પડતો ઉપયોગ છે. ૬ બલ્યુએચએ કહ્યું વધુ પ્રમાણમાં મીઠુ લેવાની ભવા પ્રેશરમાં વધારો થાય છે. જે હાર્ટ એટેક અને સ્ટ્રોક જેવા કાર્ડિયોસ્કેલર રોગો માટે મોટું જોખમ છે. વિશ્વમાં યુરોપમાં હાથપરનેરનાનો સૌથી વધુ વ્યાપ છે. ૬ બલ્યુએચએ યુરોપના અહેવાલ મુજબ આ પ્રદેશમાં પુરુષોમાં સ્ત્રીઓ કરતાં હૃદયની બીમારીઓથી મૃત્યુ થવાની સંભાવના લગભગ ૨.૫ ગણી વધારે પૂર્વી યુરોપ અને મધ્ય એશીયામાં પશ્ચિમ યુરોપ કરતા નાની ઉંમરે ૩૦-૬૯ વર્ષ હૃદયરોગથી મૃત્યુ થવાની શક્યતા પાંચ ગણી વધારે છે. આ મહિની પરથી આપણે સમજીએ છીએ કે મીઠાનું સેવન ઓછું કરવા માટે જાગૃતિ ફેલાવવી ખૂબ જ જરૂરી છે. મીઠું ઓછું ખાવાથી આપણે આપણે જીતે અને અપણા પરીવારને હૃદયની બીમારીઓથી બચાવી શકીએ છીએ.

યુએસમાં એસ્ટ્રોજેન્કાની કોવિડ વેકસિનથી વિકલાંગ બતાનાં મહિલાઓ કંપની સામે દાવો

(એજન્સી) વોશીંગ્ટન, અમેરિકામાં એક મહિલાએ ફાર્માસ્યૂટીકલ કંપની એસ્ટ્રોજેન્કા સામે કાનુની દાવો માંડયો છે. બિએન ડ્સસેન નામની ૪૨ વર્ષની આ મહિલાનો દાવો છે કે તે ૨૦૨૦માં એસ્ટ્રોજેન્કાની કોવિડ વેકસિનની ટ્રાયલ્સ દરમિયાન વેકસિન લીધા બાદ કાયમ માટે વિકલાંગ બની ચુકી છે. બિએનના દાવા મુજબ એસ્ટ્રોજેન્કાએ કોવિડ વેકસિન લીધા બાદ તેને ન્યુરોલોજીકલ તકલીફ થઈ હતી. તે કોવિડ વેકસિન મુદ્દે એસ્ટ્રોજેન્કા સામે કાનુની દાવો માંડનારી અમેરિકાની પ્રથમ વ્યક્તિ છે. તેનું કહેવું છે કે તેણે કારારભંગ બદલક એસ્ટ્રોજેન્કા પ્રથમ વ્યક્તિ છે. તેનું કહેવું છે કે તેણે કારારભંગ બદલક એસ્ટ્રોજેન્કા સામે દાવ

